

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI

**ÖDEMELER DENGESİ
RAPORU**

2006 -IV

ÖZET

2006 yılında, ihracat ve ithalattaki yıllık artış oranları sırasıyla yüzde 16,1 ve yüzde 17,6 olmuştur. Yılın ilk çeyreğinde, ithalatta yüksek artışlar gözlenirken, ihracat yavaşlamıştır. Ancak, Mayıs ayından itibaren ihracat performansı güçlenmiş ve yıllık artış oranları ithalat üzerinde seyretmiştir. Bu dönemde, Avrupa Birliği ülkelerindeki canlı talep ve Euro'nun ABD doları karşısında değer kazanması, ihracat performansını olumlu etkilemiştir. Bunun yanı sıra, Mayıs ve Haziran aylarında finansal piyasalarda yaşanan dalgalanmanın etkisiyle, iç talebin yavaşlaması ve özellikle yılın son çeyreğinde petrol fiyatlarının gerilemesi ithalat artışlarını sınırlandıran unsurlar olmuştur. Bu gelişmelere bağlı olarak, 2006 yılında, dış ticaret açığı 40,1 milyar ABD dolarına, cari işlemler açığı ise 31,5 milyar ABD dolarına ulaşmıştır. Yıl genelinde, turizm gelirlerinin azalmasına bağlı olarak hizmet gelirlerinin düşmesi ve yatırım geliri açığının genişlemesi cari işlemler açığına olumsuz etkide bulunmuştur.

Yıl genelinde, ihracat artışına en yüksek katkı motorlu kara taşıtları ve ana metal sanayi sektöründen gelmiştir. Öte yandan, 2005 yılının son çeyreğinden itibaren zayıf performans gösteren, toplam ihracatta en yüksek paya sahip tekstil ve giyim sektörü ihracatının Mayıs ve Haziran aylarında arttığı, ancak, sektör ihracat artışının toplam ihracat büyümesinin oldukça altında kaldığı gözlenmektedir. İhracatta sermaye yoğun sektörlerin öne çıkması ve emek yoğun sektörlerin toplam ihracattaki payının gerilemesi dikkat çekmektedir. Bu gelişmeler, ihracatta yapısal bir dönüşümün yaşandığına işaret etmektedir.

Yılın ilk çeyreğinde yavaşlayan ara malı ithalatı büyümesi, fiyat artışlarının da etkisiyle, yılın geri kalanında hızlanmıştır. Yılın tamamında, toplam ithalat artışına en yüksek katkı söz konusu mal grubundan gelmiştir. Sermaye malı ithalatı ise, yılın ilk çeyreğinde ara malı ithalatından daha yüksek bir oranda büyüme sergilerken, Mayıs ayından itibaren yavaşlama eğilimine girmiş ve artış hızı toplam ithalat büyümesinin altında kalmıştır. 2006 yılının ilk yarısında, hem ara malı hem de sermaye malı ithalatından daha hızlı büyüyen tüketim malı ithalatı ise, Ağustos ayından itibaren gerilemeye başlamış ve Ağustos-Aralık döneminde 2005 yılının aynı dönemine göre yüzde 3,4 oranında gerilemiştir.

2006 yılının ilk çeyreğinde gerileyen ihracat birim değer endeksi, ikinci çeyrek itibarıyla artmaya başlamış ve nominal ihracata katkı sağlamıştır. Ancak, yıl genelinde ithalat fiyatları, ihracat fiyatları üzerinde artmış ve böylece, dış ticaret hadleri ihracat aleyhine gelişmiştir. İthalat fiyatlarındaki artış temelde ham petrol ve doğal gazı içeren madencilik ve taşocakçılığı ile ana metal sanayi sektörü fiyatlarındaki yüksek artışlardan kaynaklanmıştır. Fiyat etkisinden arındırıldığında, ihracattaki reel artışların yılın ikinci çeyreğinden itibaren hızlandığı gözlenmektedir. Özellikle Haziran ayından itibaren, ihracat miktar endeksindeki artış, ithalat miktar endeksi artışının oldukça üzerinde gerçekleşmiştir. Nitekim, 2006 yılının üçüncü çeyreğinde, cari fiyatlarla dış ticaret açığı genişlerken, milli gelir hesaplamaları bazında net mal ve hizmet ihracatı sabit fiyatlarla pozitif olarak gerçekleşmiş ve büyümeye olumlu katkıda bulunmuştur.

Rezerv değişimleri (TCMB + bankalar) ile IMF kredileri hariç tutulduğunda, 2006 yılında 55,5 milyar ABD doları sermaye girişi olmuştur. Bu dönemde finansman yapısında doğrudan yatırımlar ile özel sektörün ve bankaların kullandığı uzun vadeli krediler belirleyici olmuştur. Söz konusu dönemde, doğrudan yatırım girişleri net 19,2 milyar ABD dolarına, bankaların ve özel sektörün kullandığı uzun vadeli krediler ise net 28 milyar ABD dolarına ulaşmıştır.

Yukarıdaki gelişmeler sonucunda, 2006 yılında Merkez Bankası rezervleri 6,1 milyar ABD doları, bankalar rezervi ise 10,3 milyar ABD doları artmıştır.

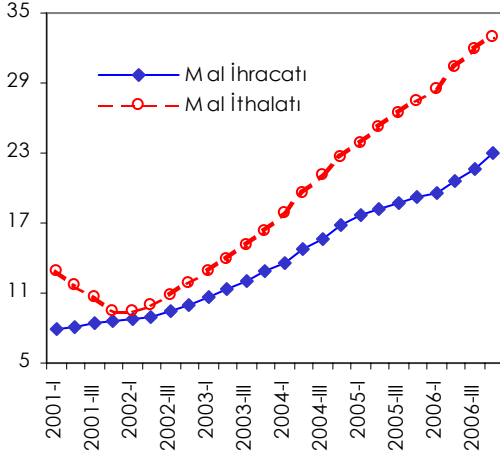
Ödemeler Dengesi
(milyar ABD doları)

	2005	2006	% Değişim
Cari İşlemler Hesabı	-22.6	-31.5	..
Dış Ticaret Hesabı	-33.4	-40.1	..
Mal İhracatı	77.0	91.7	19.0
İhracat (fob)	73.5	85.3	16.1
Bavul Ticareti	3.5	6.4	84.5
Mal İthalatı	-110.5	-131.8	19.3
İthalat (cif)	-116.8	-137.3	17.6
Uyarılama: Navlun ve Sigorta	6.9	6.6	..
Hizmetler Hesabı	15.2	13.5	..
Turizm (net)	15.3	14.1	-7.7
Gelir	18.2	16.9	-7.2
Gider	-2.9	-2.7	-4.5
Diğer Hizmet Gelirleri (net)	-0.1	-0.6	..
Gelir Hesabı	-5.8	-6.6	..
Ücret Ödemeleri (net)	-0.1	-0.1	..
Doğrudan Yatırım Gelirleri (net)	-0.7	-1.0	..
Portföy Yatırımı Gelirleri (net)	-0.9	-0.7	..
Diğer Yatırım Gelirleri (net)	-4.0	-4.9	..
Faiz Geliri	1.0	1.5	44.6
Faiz Gideri	-5.1	-6.4	25.8
Cari Transferler	1.5	1.7	..
İşçi Gelirleri	0.9	1.1	30.6
Sermaye ve Finans Hesapları	20.4	34.6	..
Finans Hesabı (Rezerv Varlıklar hariç)	38.3	40.8	..
Doğrudan Yatırımlar (net)	8.7	19.2	..
Yurt Dışında	-1.1	-0.9	..
Yurt İçinde	9.8	20.2	..
Portföy Yatırımları (net)	13.4	7.3	..
Varlıklar	-1.2	-4.1	..
Yükümlülükler	14.6	11.4	..
Yurt Dışı Yerleşikler Hisse Senedi Alımı	5.7	1.9	..
Borç Senetleri	9.0	9.5	..
Yurt Dışı Yerleşikler DİBS Alımı	5.9	6.1	..
Hazine Tahvil İhracı	3.4	3.3	..
Borçlanma	6.5	5.8	..
Geri Ödeme	-3.1	-2.5	..
Diğer Yatırımlar (net)	16.2	14.2	..
Varlıklar	0.3	-12.4	..
Ticari Krediler	0.4	-1.4	..
Krediler	0.2	-0.7	..
Bankaların Döviz Varlıkları (- artış)	-0.3	-10.3	..
Yükümlülükler	15.9	26.5	..
Ticari Krediler	3.1	2.3	..
Krediler	12.0	19.3	..
Merkez Bankası	-2.9	0.0	..
Genel Hükümet	-4.7	-5.2	..
Uluslararası Para Fonu	-2.5	-4.5	..
Uzun Vade	-2.2	-0.7	..
Bankalar	9.2	5.8	..
Uzun Vade	6.5	9.8	..
Kısa Vade	2.7	-4.0	..
Diğer Sektörler	10.3	18.8	..
Uzun Vade	9.9	18.2	..
Kısa Vade	0.4	0.5	..
Mevduat	0.5	4.6	..
KMDTH + Süper Döviz Hesabı	-0.8	-1.3	..
Bankalar	1.3	5.9	..
Resmi Rezervlerdeki Değişim (- artış)	-17.8	-6.1	..
Net Hata ve Noksan	2.2	-3.2	..

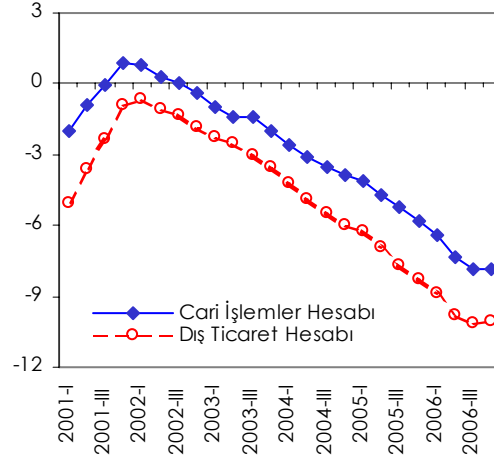
Kaynak: TCMB.

Mal İhracatı ve İthalatı

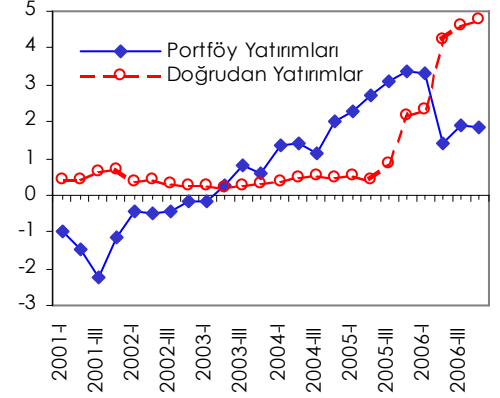
(12-aylık ort., milyar ABD doları)

Dış Ticaret ve Cari İşlemler

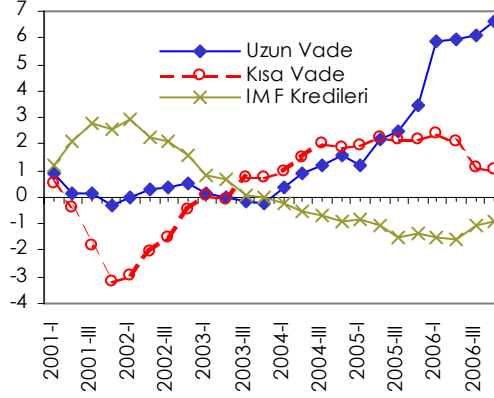
(12-aylık ort., milyar ABD doları)

Doğrudan ve Portföy Yatırımları

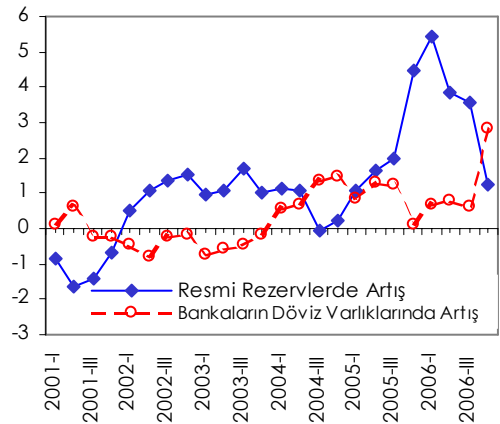
(12-aylık ort., milyar ABD doları)

Diğer Sermaye Akımları

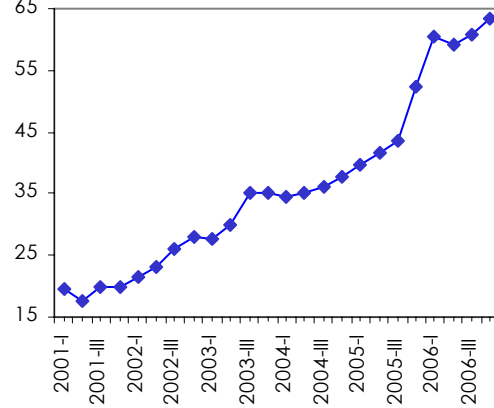
(12-aylık ort., milyar ABD doları)

Rezervler

(12-aylık ort., milyar ABD doları)

TCMB Uluslararası Rezervleri

(milyar ABD doları)

Kaynak: TCMB, TÜİK.

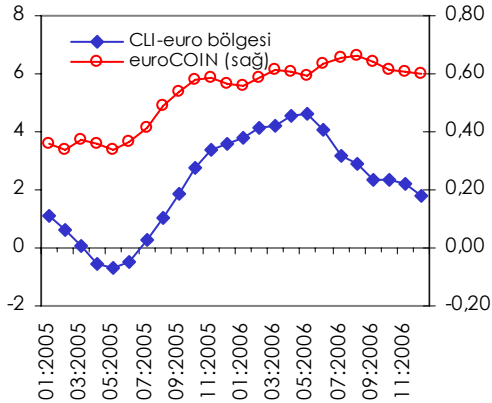
I. DIŞ EKONOMİK GELİŞMELER

1. Dünya ekonomisi, yüksek enerji fiyatlarına karşın 2006 yılında yüksek oranda büyümeye devam etmiştir. Dünya ekonomisindeki güçlü büyümenin sürmesinde temel olarak Çin etkili olurken, Avrupa Birliği (AB) ve Japon ekonomisindeki istikrarlı büyüme de buna katkıda bulunmuştur.
2. 2006 yılı genelinde dünya ekonomisinin büyümesini olumsuz etkileyen unsurlar petrol fiyatlarına ve uluslararası likidite koşullarına dair belirsizlikler ile küresel dengesizlikler olmuştur. Ağustos ayında rekor seviyelere yükselen ham petrol fiyatları Eylül ayıyla birlikte düşüşe geçmesine rağmen, yıl sonuna doğru hafif bir artış sergilemiştir. Söz konusu düşüşte ABD ham petrol rezervlerinin beklenenden yüksek kalması etkili olmuştur. Ancak, mevsimsel olarak kış aylarında talebin yüksek olması ve Petrol İhraç Eden Ülkeler Organizasyonu (OPEC)'nin kota düşürme yönündeki girişimleri ham petrol fiyatlarının yıl sonuna doğru yeniden yükselişe geçmesine neden olmuştur.
3. ABD ve AB bölgesinde enflasyon baskılarının hafiflemesi neticesinde faiz artırımlarının yavaşlama eğilimi içine girdiği görülmektedir. Buna bağlı olarak da tahvil getiri oranları gerilemiştir. Japonya'da ise Ağustos ayı enflasyon gelişmelerine bağlı olarak getiri oranlarında hızlı bir artış görülmüştür.
4. Diğer taraftan, ABD'de emlak ve araba piyasasında yaşanan daralmanın ülkenin ekonomik büyümesini olumsuz etkilemekte, ancak Aralık 2006'ya ait son açıklanan istihdam artışının beklenenden yüksek olması ekonomideki yavaşlamanın sert olmayacağını göstermektedir.

Euro Bölgesi Öncü Göstergeleri:

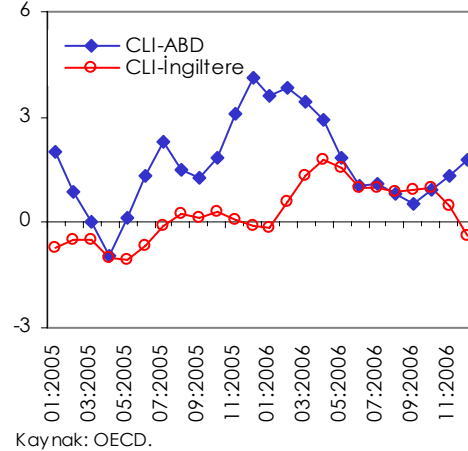
€COIN (3-aylık % değişim),

CLI (yıllıklandırılmış 6-aylık % değişim)

ABD ve İngiltere Öncü Göstergeleri:

CLI (yıllıklandırılmış 6-aylık % değişim)

5. ABD ekonomisi, 2006 yılının ilk çeyreğinde yıllık yüzde 3,7 büyüme sergilerken, Fed faiz oranlarının yüksek seyretmesi, konut piyasasında yaşanan sorunlar ve ham petrol ve enerji fiyatlarında görülen yüksek artış gibi nedenlere bağlı olarak yılın ikinci ve üçüncü çeyreklerinde büyüme hız kesmiş ve sırasıyla yillik yüzde 3,5 ve 3 düzeylerinde gerçekleşmiştir. ABD ekonomisi yılın tümünde 3,3 oranında büyüme sergilemiştir. ABD ekonomisinde yılın ikinci ve üçüncü çeyreğinde görülen yavaşlamaya karşın çekirdek enflasyonun istenilen seviyelere inmiş olmamasından dolayı Amerika Merkez Bankası (FED) 25 Ekim 2006 tarihli toplantısında yüzde 5,25 olarak belirlediği faiz oranlarını, 12 Aralık 2006 tarihli toplantısında yine bu seviyede tutmaya karar vermiştir.

6. 2006 yılının ilk üç çeyreğinde ortalama yıllık bazda yüzde 2,6 oranlarında artan Euro bölgesi GSYİH'si, yılın tamamında yüzde 2,7 oranında artış sergilemiştir. İç talepteki genişleme, 2006 yılında ekonomik büyümenin son 8 yıllık ortalamasının üzerine çıkmasına neden olmuştur. Aynı zamanda, işsizlik oranında görülen azalma ve artan kredi hacmi önümüzdeki dönemde Euro bölgesinde iç talebin artmaya devam edeceğine işaret etmektedir. Ancak, petrol fiyatlarının son dönemlerde düşüş eğiliminde olmasına rağmen dalgalı bir seyir izlemesi söz konusu büyüme sürecini yavaşlatacak risk unsurları olarak varlığını sürdürmektedir. Öte

yandan, ham petrol fiyatlarında meydana gelen düşüş ve baz etkisiyle beraber Euro bölgesi enflasyon oranı Ağustos ayından itibaren yıllık ortalamanın (yüzde 2) altına inmiştir. Artma eğilimi içinde olan yatırım harcamalarının ise enflasyonist baskıyı azaltacağı beklenmektedir. Avrupa Merkez Bankası (ECB) faiz oranını 7 Aralık 2006 tarihinde 25 baz puan artırarak yüzde 3,50 düzeyine çıkarmıştır. ECB'nin faiz artırımlarına devam etme ihtimalinin kuvvetlenmesine karşın, 2006 yılı sonrasında da büyümenin güçlü devam etmesi beklenmektedir. Nitekim, Euro bölgesi ekonomik aktivite öncü göstergesi olan Euro-COIN endeksi Aralık ayı verisi de Bölgede olumlu görünümün devam ettiğine işaret etmektedir.

7. 2005 yılında yüzde 2,7 oranında büyüyerek yüksek bir performans sergileyen Japon ekonomisinin, 2006 yılında yüzde 2,4 oranında büyüdüğü tahmin edilmiştir. Buna bağlı olarak da tüketici fiyatları yıllık artış oranlarının ılımlı bir artış hızıyla devam etmesi beklenmektedir. Japonya Merkez Bankası (BOJ) 13-14 Temmuz 2006 tarihli toplantısında faiz oranlarını 25 baz puan artırarak yüzde 0,25 olarak ilan etmiştir. Önümüzdeki dönemlerde ise BOJ'un faiz artırımlarını ekonomik büyüme ve fiyat gelişmeleri ışığında kademeli olarak ayarlayacağı beklenmektedir.

8. Çin ekonomisinin ise 2006 yılında da yüzde 10,6 civarında büyümesi beklenmektedir. ABD ekonomisindeki yavaşlamanın Çin ekonomisi üzerindeki etkisinin kısıtlı olduğu, söz konusu büyümenin temel olarak sabit sermaye yatırımlardaki ve sanayi üretimindeki hızlı artıştan kaynaklandığı gözlenmektedir. 2006 yılında, ihracat artışı yüzde 27 oranında gerçekleşen Çin, dünya ticaretinde Türkiye'nin önemli bir rakibi olmaya devam etmektedir.

II. CARİ İŞLEMLER HESABI

9. Cari açık Eylül ayı itibarıyla yıllık bazda GSMH'nin yüzde 8,1'ine ulaşmıştır. 2006 yılı genelinde ise cari işlemler açığındaki artış eğilimi sürmüştü ve 31,5 milyar ABD doları seviyesine ulaşmıştır.

10. 2006 yılının ilk yarısında ithalat ve ihracat artış oranları sırasıyla yüzde 19,4 ve 12,7 olmuştur. Yılın üçüncü çeyreğinden itibaren, ithalat artış hızı yavaşlarken ihracat artış oranı yükselmiştir. Böylece, 2006 yılında ihracatın ithalata ve kısa vadeli dış borç stokunu karşılama oranları sırasıyla 0,7 ve 2,21 seviyesinde gerçekleşmiştir. Merkez Bankası rezervleri temel alınarak oluşturulan göstergelerden rezervlerin kısa vadeli dış borç stokuna ve ithalata oranı 2005 yılına göre artış gösterirken, rezervlerin cari açığı karşılama oranı ve cari açık ile net hata ve noksan kalemlerinin toplamından oluşan finansman ihtiyacına oranı gerilemiştir.

Cari İşlemler Açığına Ve Finansman Yapısına İlişkin Göstergeler

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
İhracatın ithalata karşılama oranı	0,58	0,90	0,85	0,79	0,74	0,70	0,70
Toplam mal ihracatı / Kısa vadeli dış borç stoku	1,09	2,10	2,44	2,23	2,12	2,09	2,21
Toplam mal ihracatı / Dış borç servisi	1,40	1,40	1,39	1,84	2,20	2,10	2,31
Turizm gelirleri/ Dış ticaret açığı	0,35	2,17	1,16	0,94	0,67	0,54	0,42
MB rezervleri / Kısa vadeli dış borç stoku	0,82	1,21	1,71	1,53	1,19	1,43	1,53
MB rezervleri / Finansman ihtiyacı	1,84	-	19,97	11,36	2,81	2,56	1,86
MB rezervleri / Cari açık	2,36	-	18,42	4,38	2,41	2,30	2,02
MB rezervleri / Toplam mal ithalata	0,44	0,52	0,59	0,54	0,41	0,47	0,48

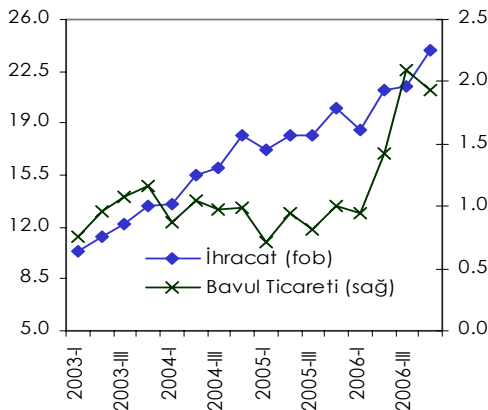
Kaynak: TCMB, TÜİK.

Mal İhracatı

11. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan dış ticaret verilerine göre, 2006 yılında ihracat yüzde 16,1 oranında artış göstermiştir. Yılın ilk yarısında düşük performans gösteren ihracat, yılın üçüncü çeyreği itibarıyla hızlanmış ve ithalat artış oranları üzerinde bir büyüme sergilemiştir. Yıl genelinde, bavul ticaretinden sağlanan gelirlerin de yüksek oranda artması sonucu, ihracat (fob) artışı yüzde 18,5 oranında yükselmiştir. 2006 yılında, ihracat fiyatları yüzde 3,9 oranında artarak nominal ihracat artışına katkıda bulunmuştur. Reel ihracat artışları ise yılın üçüncü çeyreğinden itibaren ivme kazanmış ve yılın tamamında ortalama yüzde 12 oranında artmıştır.

İhracat

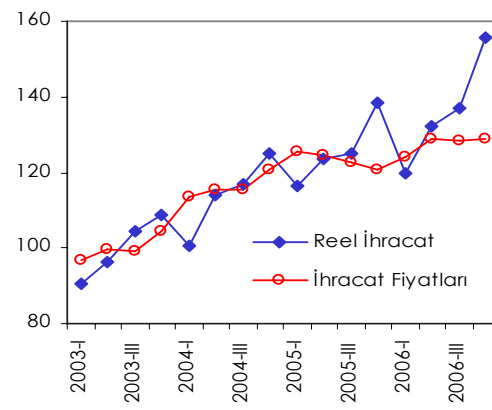
(milyar ABD doları)

Kaynak: TCMB, TÜİK.

İhracat - Reel ve Birim Değer

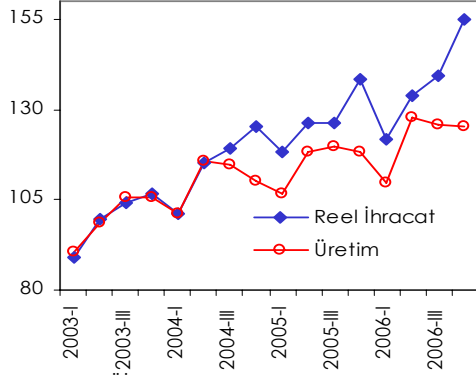
(2003=100)

Kaynak: TÜİK.

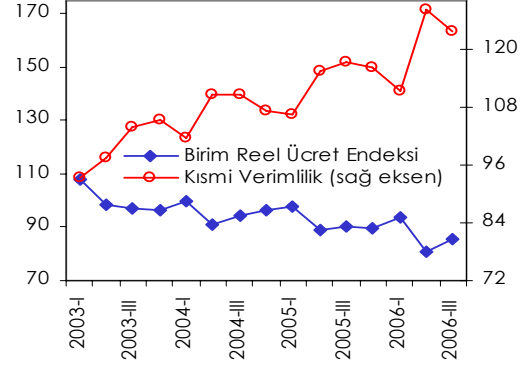
12. Verimlilik artışları reel birim iş gücü maliyetlerinin azalmasına katkıda bulunarak dış ticarete rekabet avantajı yaratmış ve Yeni Türk lirasının (YTL) güçlü konumunun dış rekabet gücü üzerinde yarattığı olumsuz etkiyi telafi ederek, ihracat artışının ardındaki temel faktörlerden biri olmuştur.

İmalat Sanayi Üretim ve İhracatı
(2003=100)

Kaynak: TÜİK.

Birim Reel Ücret ve Verimlilik Endeksi
(2003=100)

Kaynak: TCMB, TÜİK.

13. İhracat gelişmeleri kalem bazında incelendiğinde, ihracat artışına en yüksek katkının motorlu kara taşıtları ve ana metal sanayii sektöründen geldiği gözlenmektedir. Söz konusu iki kalem, yüzde 16,1'lik toplam ihracat artışına 6,6 puan katkı sağlamıştır. Bunun yanı sıra, makine ve teçhizat ile elektrikli makine ve cihazlar da yıl genelinde yüksek artışlar göstermiştir.

14. Öte yandan, tekstil ve giyim sektörü ihracatı, 2006 yılında düşük performans sergilemiş ve yüzde 4,1 oranında artmıştır. Tekstil ve giyim sektörü ihracatında yüksek kalite ve AB'ye olan coğrafi yakınlık avantaj sağlasa da, Çin ve Hindistan gibi ülkelerdeki düşük iş gücü maliyetleriyle rekabet etme güçlüğü'nün yarattığı olumsuz etkiyi telafi edememiştir.

İhracat
(milyon ABD doları)

	Ocak-Aralık					
	2005	2006	% Değişim	% Katkı	\$ Katkı	pay
Toplam	73476	85279	16,1			
Sermaye Malı	7998	9273	15,9	1,7	1275	10,9 10,9
Ara Malı	30290	37736	24,6	10,1	7446	41,2 44,3
Tüketim Malı	34835	37736	8,3	3,9	2900	47,4 44,2
Diğer	354	534	51,2	0,2	181	0,5 0,6
Önemli Fasıllar (ISIC Rev.3'e göre):						
Tarım ve Hayvancılık	3314	3443	3,9	0,2	129	4,5 4,0
Gıda Ürünleri ve İçecek	4272	4327	1,3	0,1	55	5,8 5,1
Tekstil Ürünleri	8743	9261	5,9	0,7	518	11,9 10,9
Giyim Eşyası	9925	10170	2,5	0,3	245	13,5 11,9
Rafine edilmiş petrol, Kok köm., nükl. Yak.	2519	3402	35,1	1,2	883	3,4 4,0
Kimyasal Madde ve Ürünler	2818	3477	23,4	0,9	659	3,8 4,1
Plastik ve Kauçuk Ürünleri	2486	3011	21,1	0,7	525	3,4 3,5
Metalik Olmayan Diğer Mineral Ürünler	2687	2789	3,8	0,1	102	3,7 3,3
Ana Metal Sanayi	6888	9324	35,4	3,3	2437	9,4 10,9
Metal Eşya Sanayi (Mak. & Teçh. hariç)	2685	3343	24,5	0,9	659	3,7 3,9
Makine ve Teçhizat	4865	5994	23,2	1,5	1129	6,6 7,0
Elektrikli Makina ve Cihazlar	1933	2817	45,8	1,2	884	2,6 3,3
Radio, TV, Haberleşme Teçhizatı ve Cih.	3150	3085	-2,1	-0,1	-65	4,3 3,6
Motorlu Kara Taşıtı ve Römorklar	10226	12676	24,0	3,3	2450	13,9 14,9
Diğer Ulaşım Araçları	1707	1996	16,9	0,4	289	2,3 2,3

Kaynak: TÜİK.

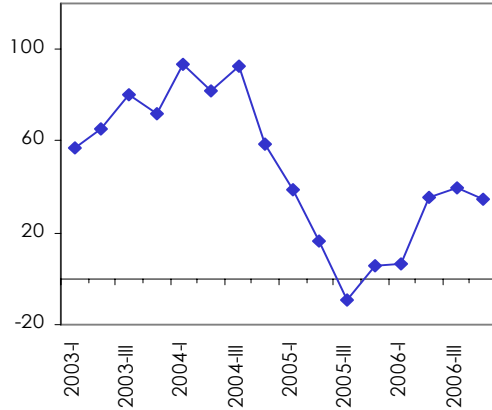
15. İhracatta, motorlu kara taşıtları ve ana metal gibi sermaye yoğun sektörlerin öne çıktığı ve toplam ihracat içindeki paylarında artış olduğu gözlenmektedir. Diğer taraftan, tekstil ve giyim gibi emek yoğun sektörlerin toplam ihracat içindeki payında belirgin bir gerileme kaydedilmiştir. Bu gelişmeler, ihracatta yapısal bir dönüşümün yaşandığına işaret etmektedir.

16. Binek otomobil ihracatı, yıl genelinde yüksek oranlı artışlar göstermiş ve yüzde 29,1 oranında artmıştır. Böylece, sektör, 2005 yılında elde ettiği net ihracatçı konumunu 2006 yılında da sürdürmüştür.

17. Ana metal sanayi ihracatında 2005 yılının ikinci çeyreğinden itibaren görülen azalış 2006 yılında durmuş ve sektör ihracatı yüzde 35,4 oranında artmıştır. Yılın ikinci çeyreğinden itibaren, ana metal sanayi fiyatlarındaki hızlı artış sektörün ihracat değerine önemli katkıda bulunmuştur.

Binek Otomobil İhracatı

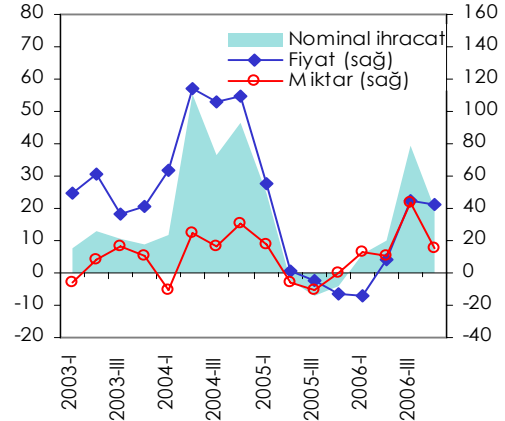
(Nominal, Yıllık yüzde artış)

Kaynak: TÜİK.

Ana Metal Sanayi İhracatı

(Yıllık yüzde artış)

Kaynak: TÜİK.

18. 2006 yılı ilk çeyreğinde yıllık olarak, yüzde 0,9 azalan ihracat birim değer endeksi, yılın geri kalanında artış eğilimi göstermiş ve yılın tamamında yüzde 3,9 oranında artmıştır. Fiyat artışlarında rafine edilmiş petrol, kok kömürü ve nükleer yakıtlar, ana metal, elektrikli makine ve cihazlar ile metal eşya fiyat artışları etkili olmuştur.

İhracat – Birim Değer Endeksleri (2003=100) Yıllık % Değişim

	2005	2006				2006
		I	II	III	IV	
Toplam	5,7	-0,9	3,9	5,0	6,8	3,9
Sermaye Malı	1,5	-3,0	4,6	8,9	11,7	5,4
Ara Malı	6,4	-1,4	6,2	13,4	14,6	8,1
Tüketim Malı	6,3	-0,7	1,3	-3,1	-0,6	-0,8
Önemli Fasıllar (ISIC Rev.3'e göre):						
Tarım ve Hayvancılık	27,8	-0,6	-13,9	-22,7	-13,7	-13,9
Gıda Ürünleri ve İçecek	9,8	0,4	-0,3	-7,4	-6,7	-2,9
Tekstil Ürünleri	4,6	-3,0	0,9	1,1	4,0	0,9
Giyim Eşyası	4,7	1,4	2,0	-2,8	0,6	0,1
Rafine edilmiş petrol, Kok köm., nükl. Yak.	25,0	28,2	28,8	15,8	1,7	19,1
Kimyasal Madde ve Ürünler	7,7	-0,2	3,2	5,8	8,2	4,5
Plastik ve Kauçuk Ürünleri	7,7	0,1	4,5	8,4	9,8	6,0
Metalik Olmayan Diğer Mineral Ürünler	9,6	7,4	7,1	5,0	6,0	6,5
Ana Metal Sanayi	2,3	-7,3	4,2	22,6	20,8	10,7
Metal Eşya Sanayi (Mak. & Teçh. hariç)	11,7	2,1	9,2	13,1	17,9	10,7
Makine ve Teçhizat	4,7	-1,9	1,0	5,3	7,6	3,4
Elektrikli Makina ve Cihazlar	10,2	10,4	19,3	27,8	29,0	22,6
Radio, TV, Haberleşme Teçhizatı ve Cih.	-18,3	-16,8	-9,3	-6,6	-7,5	-9,4
Motorlu Kara Taşıtı ve Römorklar	1,9	-4,8	5,0	5,9	11,4	4,2

Kaynak: TÜİK.

İhracat – Miktar Endeksleri (2003=100)
Yıllık % Değişim

	2005	2006				2006
		I	II	III	IV	
Toplam	10,5	8,9	12,9	12,5	13,6	12,0
Sermaye Malı	20,9	-0,4	14,4	11,0	14,2	9,9
Ara Malı	10,6	14,3	14,5	18,8	13,5	15,2
Tüketim Malı	7,9	4,7	11,3	7,6	13,8	9,6
Önemli Fasıllar (ISIC Rev.3'e göre):						
Tarım ve Hayvancılık	3,3	18,3	51,7	6,8	13,1	21,0
Gıda Ürünleri ve İçecek	16,8	8,8	5,2	3,6	5,3	4,8
Tekstil Ürünleri	4,1	3,7	4,9	3,8	7,8	5,2
Giyim Eşyası	1,7	-7,6	0,2	7,4	10,1	2,4
Rafine edilmiş petrol, Kok köm., nükl. Yak.	53,7	-3,7	27,2	20,3	20,0	14,5
Kimyasal Madde ve Ürünler	4,5	14,2	19,9	18,3	20,6	18,3
Plastik ve Kauçuk Ürünleri	18,1	16,5	8,8	11,0	22,4	14,4
Metalik Olmayan Diğer Mineral Ürünler	6,1	-5,5	-3,3	-3,4	3,6	-2,3
Ana Metal Sanayi	-0,1	20,1	15,2	45,9	16,6	22,6
Metal Eşya Sanayi (Mak. & Teçh. hariç)	9,4	12,8	7,0	13,5	16,7	12,9
Makine ve Teçhizat	18,7	19,7	20,2	15,6	22,6	19,4
Elektrikli Makina ve Cihazlar	11,4	8,5	10,8	18,9	37,7	19,1
Radyo, TV, Haberleşme Teçhizatı ve Cih.	33,9	36,3	24,9	-7,6	-5,9	8,1
Motorlu Kara Taşıtı ve Römorklar	13,5	8,3	19,6	23,7	24,3	19,4

Kaynak: TÜİK.

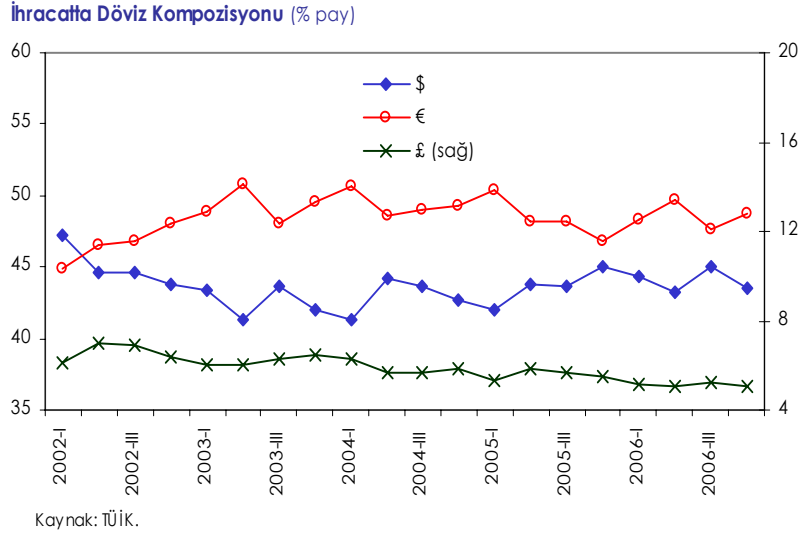
19. 2006 yılında reel ihracat artışları, yılın ikinci çeyreğinden itibaren hızlanmıştır. Özellikle Haziran ayından itibaren, ihracat miktar endeksindeki artış ithalat miktar endeksi artışının oldukça üzerinde gerçekleşmiştir. Nitekim, 2006 yılının üçüncü çeyreğinde, cari fiyatlarla dış ticaret açığı genişlerken, milli gelir hesaplamaları bazında net mal ve hizmet ihracatı sabit fiyatlarla pozitif olarak gerçekleşmiş ve büyümeye olumlu katkıda bulunmuştur.

İhracat – Ülke Dağılımı
(milyon ABD doları)

	Ocak-Aralık							
	2005		2006		% Değişim	% Katkı	\$ Katkı	
	Değer	Pay (%)	Değer	Pay (%)				
Toplam	73476	..	85299	..	16,1			
Avrupa Birliği Ülkeleri (27)	41365	56,3	47875	56,1	15,7	8,9	6510	
Diğer Ülkeler	29138	39,7	34437	40,4	18,2	7,2	5299	
Diğer Avrupa	5855	8,0	7868	9,2	34,4	2,7	2013	
Doğu Asya	3029	4,1	3941	4,6	30,1	1,2	912	
Diğer	20254	27,6	22628	26,5	11,7	3,2	2374	
Türkiye Serbest Bölgeleri	2973	4,0	2967	3,5	-0,2	0,0	-6	
Seçilmiş Ülkeler ve Ülke Grupları								
OECD	44.355	60,4	54.329	63,7	22,5	13,6	9974	
Almanya	9.455	12,9	9.680	11,3	2,4	0,3	225	
İngiltere	5.917	8,1	6.813	8,0	15,1	1,2	895	
İtalya	5.617	7,6	6.751	7,9	20,2	1,5	1135	
ABD	4.911	6,7	5.009	5,9	2,0	0,1	99	
Fransa	3.806	5,2	4.604	5,4	21,0	1,1	798	
İspanya	3.011	4,1	3.682	4,3	22,3	0,9	671	
Hollanda	2.470	3,4	2.537	3,0	2,7	0,1	68	
Diğer OECD	9.169	12,5	15.253	17,9	66,4	8,3	6084	
Orta Doğu Ülkeleri	10.184	13,9	11.303	13,3	11,0	1,5	1118	
Çin	550	0,7	693	0,8	26,1	0,2	143	
Rusya	2.377	3,2	3.235	3,8	36,1	1,2	858	

Kaynak: TÜİK.

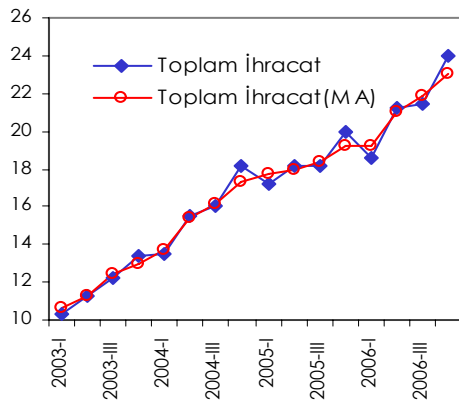
20. İhracat gelişmeleri ülke gruplarına göre incelendiğinde, toplam ihracatta en fazla paya sahip olan AB'ye yapılan ihracatın istikrarlı artışı 2006 yılında da devam etmiştir. Bu gelişmede, 2006 yılı başından itibaren AB ülkelerinde iç talep ve ekonomik aktivitede gözlenen canlılığın etkili olduğu düşünülmektedir. Ülke bazında ise, en büyük ticaret ortağımız olan Almanya'ya yapılan ihracattaki artış yüzde 2,4 düzeyinde kalmıştır. Fransa, İtalya, Rusya ve İspanya'ya yapılan ihracatımız ise yüksek oranda artmıştır.

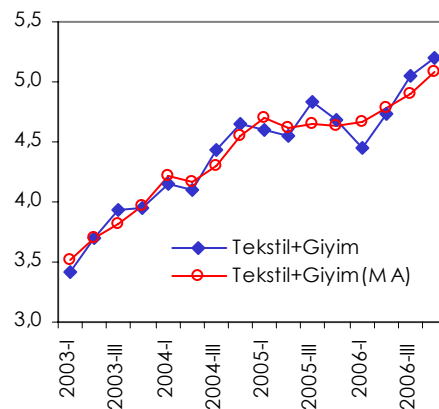
21. İhracatın döviz kompozisyonu incelendiğinde, 2006 yılında, AB ülkelerine yapılan ihracattaki artışa paralel olarak, Euro'nun payında artış görülmüştür. 2005 yılında yüzde 48,3 olan Euro'nun ihracattaki payı, 2006 yılında yüzde 48,6'ya yükselmiştir. Aynı dönemde ABD doları ile yapılan ihracat payında artış gözlenirken, İngiliz sterlini cinsinden yapılan ihracat payı gerilemiştir.

22. Mevsimsellikten arındırılmış (MA) verilere göre, nominal ihracat, 2006 yılının son çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre yüzde 5,2 oranında artış göstermiştir. Bu dönemde, ihracatın öncü sektörlerinden motorlu kara taşıtları sektörü mevsimsellikten arındırılmış nominal ihracatı yüzde 5,7 oranında artmıştır. Tekstil ve giyim sektörü ihracatı ise mevsimsellikten arındırılmış verilere göre genel ihracatın performansının altında kalarak, bir önceki döneme göre, yüzde 3,7 oranında artış kaydetmiştir.

Toplam İhracat
(milyar ABD doları)

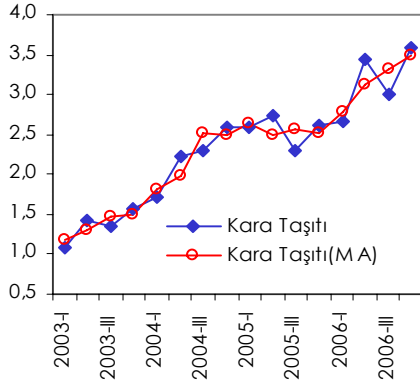

Tekstil ve Giyim İhracatı
(milyar ABD doları)

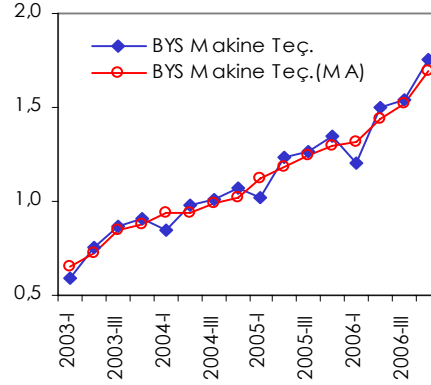

Motorlu Kara Taşıtı İhracatı

(milyar ABD doları)

BYS Makine ve Teçhizat İhracatı

(milyar ABD doları)

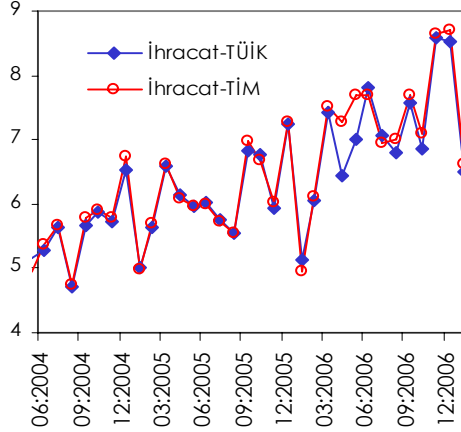
Kaynak: TÜİK, TCMB.

MA: Mevsimsellikten arındırılmış.

23. Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) tarafından yayımlanan Ocak-Şubat 2007 ihracat verileri, ihracat artış eğiliminin 2007 yılının ilk iki ayında da sürdürüldüğüne işaret etmektedir. TİM verilerine göre, bu dönemde ihracat geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 28,8 oranında artış göstermiştir. Söz konusu artışta, kara taşıtları, makine ve aksamaları ile demir-çelik ve ürünleri ihracatı önemli oranda artarak toplam ihracata yüksek katkı sağlamaya devam etmiştir.

İhracat - TÜİK ve TİM verileri

(milyar ABD doları)

Kaynak: TÜİK, TİM.

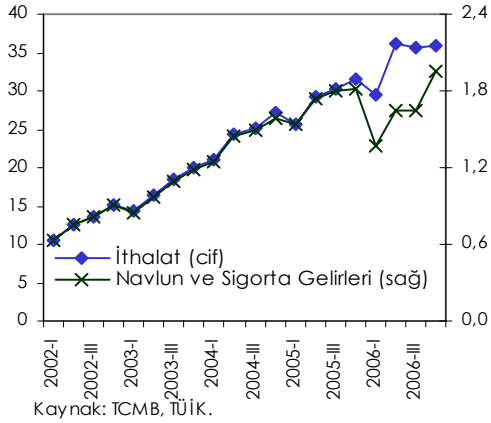
Mal İthalatı

24. TÜİK tarafından yayımlanan ithalat, 2006 yılı son çeyreğinde yavaşlayarak, yüzde 14 oranında artış göstermiştir. Böylece, 2006 yılındaki ithalat artışı yüzde 17,6 olarak gerçekleşmiştir. Navlun ve sigorta gelirleri ile finansal kiralamaya ilişkin "diğer mallar" uyarlaması da eklendiğinde, toplam mal ithalatı yüzde 19,3 oranında büyümüştür. 2006 yılı ilk yarısında, ithalatın nominal olarak büyümesine fiyat hareketlerinin etkisi reel büyümeye kıyasla daha düşük olurken, yılın üçüncü çeyreğinden itibaren fiyat etkisinin daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Yılın tamamında ithalat fiyatları yüzde 8,8 oranında artarken, reel ithalat artışı yüzde 8,5 düzeyinde gerçekleşmiştir.

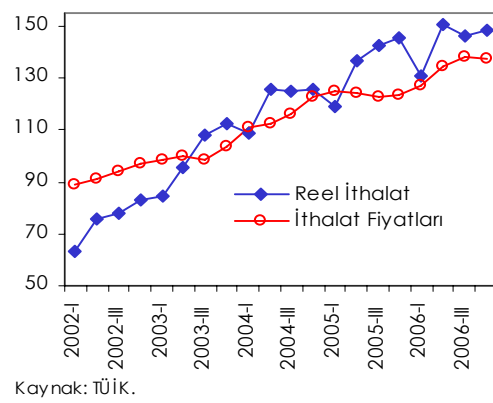
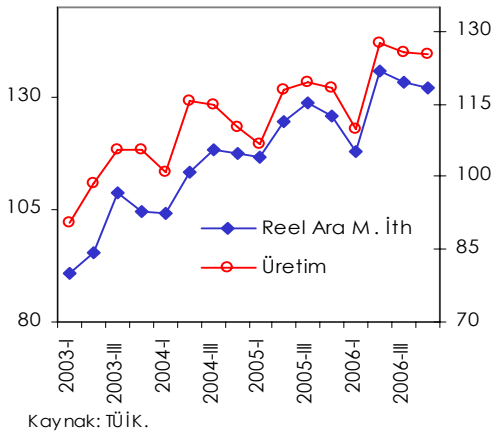
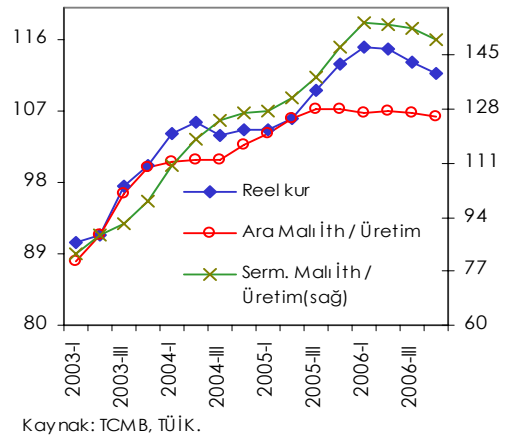
25. 2006 yılında, toplam sanayi ve imalat sanayi üretimindeki artış sırasıyla yüzde 5,8 ve yüzde 5,6 oranında olmuştur. YTL'nin güçlü konumunu sürdürmesinin yanı sıra, sanayi üretimindeki artış toplam ithalatın yaklaşık yüzde 71,7'sini oluşturan ara malı ithalatı büyümesinde etkili olmuştur.

İthalat

(milyar ABD doları)

İthalat - Reel ve Birim Değer

(2003=100)

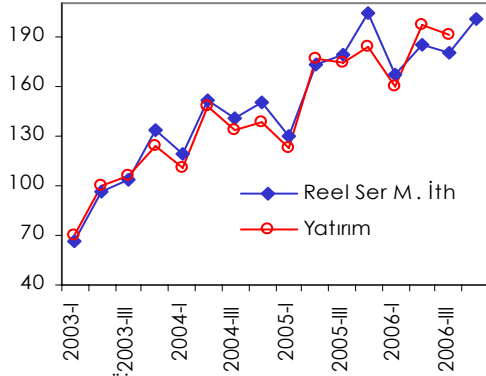
İmalat Sanayii Üretimi ve**Ara Mali İth.** (2003=100)**Ara ve Serm. M. İth./ İmalat San. Ür.****oranı ve Reel Kur (ÜFE) (12-aylık ort.)**

26. Yılın ilk çeyreğinde yavaşlayan ara mali ithalatı artışı, fiyat artışlarının da etkisiyle, yılın geri kalanında hızlanmıştır. Yılın tamamında, toplam ithalat artışına en yüksek katkı söz konusu mal grubundan gelmiştir. Sermaye mali ithalatı ise, yılın ilk çeyreğinde ara mali ithalatından daha yüksek bir oranda büyüme sergilerken, Mayıs ayından itibaren yavaşlama eğilimine girmiş ve artış hızı toplam ithalat büyümesinin altında kalmıştır. Bu gelişme, yatırım harcamalarının yılın ikinci çeyreğinden itibaren yavaşladığına işaret etmektedir. 2006 yılının ilk yarısında, hem ara mali hem de sermaye mali ithalatından daha hızlı büyüyen tüketim mali ithalatı, Ağustos ayından itibaren gerilemeye başlamış ve Ağustos-Aralık döneminde 2005 yılının aynı dönemine göre yüzde 3,4 oranında gerilemiştir. Söz konusu gelişmede, Mayıs ve Haziran aylarında finansal piyasalarda yaşanan dalgalanma sonucu YTL'nin değer kaybetmesi ve 2005 yılının aynı dönemdeki yüksek baz değeri etkili olmuştur.

27. Miktar endeksleri bazında incelendiğinde, tüketim mali ithalatında önemli paya sahip olan binek otomobil ithalatı, 2006 yılı ilk yarısında yüzde 50,2 artarken, ikinci yarısında yüzde 36,3 oranında düşmüştür. Böylece, yılın tamamında binek otomobil ithalatı yüzde 6,7 oranında gerilemiştir. Öte yandan, dayanıklı ve yarı dayanıklı tüketim malları ithalatı, yılın ilk yarısında sırasıyla, yüzde 21 ve yüzde 30,2 oranında artarken, yılın geri kalanında dayanıklı tüketim mali ithalatı yüzde 3,3 oranında düşmüş, yarı dayanıklı tüketim mali ithalatı ise yüzde 17,5 oranında artış sergilemiştir.

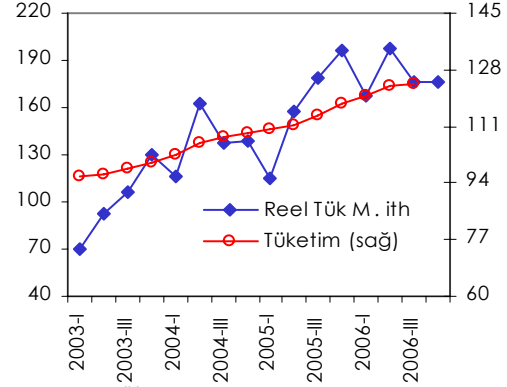
28. CNBCE ve TCMB/TÜİK tarafından yayınlanan tüketim güven endeksleri incelendiğinde, 2006 yılı Kasım ayından itibaren tüketimin düşüş eğilimi içine girdiği görülmektedir.

Yatırım Harcamaları ve Serm.Malı İth. (2003=100)

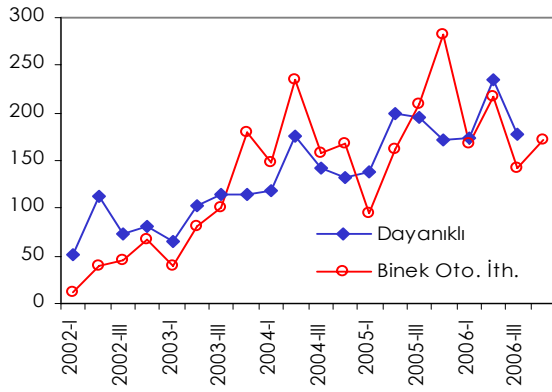
Kaynak: TÜİK.

Tüketim Harcamaları ve Tük.Malı İth. (2003=100, Tük. için 12-aylık ort.)

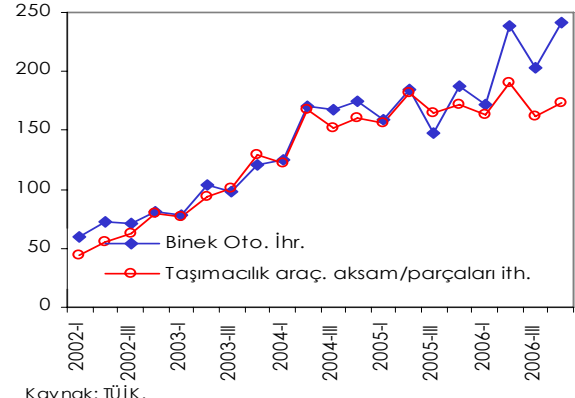
Kaynak: TÜİK.

Dayanıklı Tük. M. ve Binek Oto. İth. (2003=100)

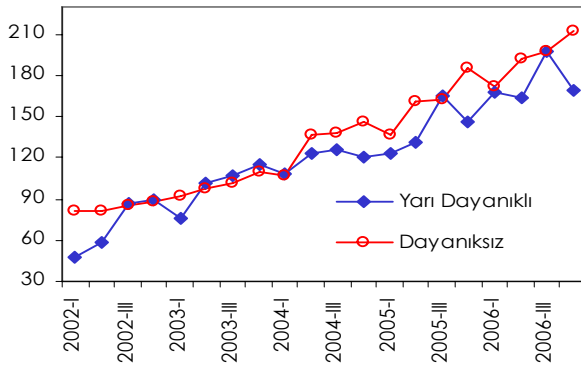
Kaynak: TÜİK.

Taşıt Araçları Aksam/Parça İthalatı ve Binek Oto. İhracatı (2003=100)

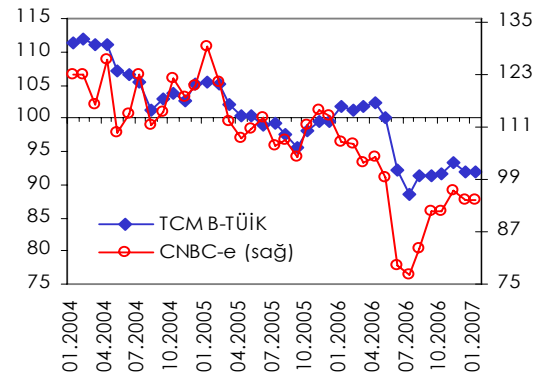
Kaynak: TÜİK.

Yarı Dayanıklı ve Dayaniksız Tüketim Malı İth. (2003=100)

Kaynak: TÜİK.

Tüketici Güven Endeksi

Kaynak: TCMB, TÜİK, NTVMSNBC.

29. Sektörel bazda incelendiğinde, 2006 yılında, ithalat artışına en yüksek katkının ham petrol ve doğal gazı içeren madencilik ve taşocakçılığı sektöründen geldiği gözlenmiştir. Bunun yanı sıra, rafine edilmiş petrol ve ürünleri, ana metal sanayi, makine ve teçhizat ile kimya gibi imalat sanayii sektörleri de yüksek katkı sağlamıştır.

30. 2006 yılında, motorlu kara taşıtları sektörü ithalatı yüzde 6,8 oranında artış sergilerken, binek otomobil ithalatı yüzde 1 oranında gerilemiştir. Taşımacılık araçlarının aksam ve parçaları ithalatı ise, motorlu kara taşıtları ihracatındaki artışa paralel olarak yüzde 15,6 oranında artmıştır.

İthalat

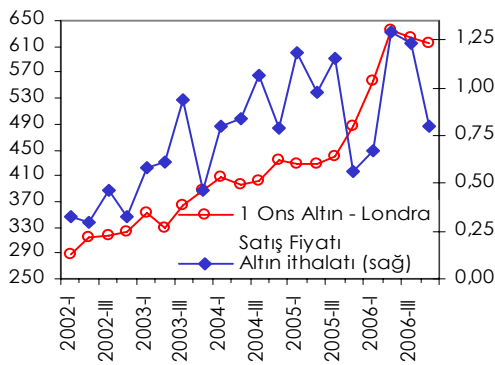
(milyon ABD doları)

	Ocak-Aralık						İthalat payı	
	2005	2006	% Değişim	% Katkı	\$ Katkı	2005	2006	
Toplam	116774	137321	17,6					
Sermaye Mali	20363	22182	8,9	1,6	1819	17,4	16,2	
Ara Mali	81868	98483	20,3	14,2	16615	70,1	71,7	
Tüketim Mali	13975	15990	14,4	1,7	2015	12,0	11,6	
Diğer	567	665	17,3	0,1	98	0,5	0,5	
Önemli Fasıllar (ISIC Rev.3'e göre):								
Madencilik ve Taşocakçılığı	16321	21966	34,6	4,8	5645	14,0	16,0	
Hampetrol ve Doğalgaz	14140	19220	35,9	4,4	5080	12,1	14,0	
Tekstil Ürünleri	3974	4202	5,7	0,2	227	3,4	3,1	
Kağıt ürünleri	2010	2314	15,1	0,3	304	1,7	1,7	
Rafine edilmiş petrol, Kok köm., nükl. Yak.	5507	7363	33,7	1,6	1857	4,7	5,4	
Kimyasal Madde ve Ürünler	17477	19423	11,1	1,7	1946	15,0	14,1	
plastik ve Kautçuk ürünleri	2140	2556	19,4	0,4	416	1,8	1,9	
Ana Metal Sanayi	13683	16821	22,9	2,7	3138	11,7	12,2	
Metal Eşya Sanayi (Mak. & Teçh. hariç)	1943	2425	24,8	0,4	482	1,7	1,8	
Makine ve Teçhizat	12210	14160	16,0	1,7	1950	10,5	10,3	
Büro, Muhasebe ve Bilgi İşleme Makinaları	2465	2770	12,4	0,3	306	2,1	2,0	
Elektrikli Makina ve Cihazlar	4207	4938	17,4	0,6	732	3,6	3,6	
Radio, TV, Haberleşme Teçhizatı ve Cih.	4605	4862	5,6	0,2	257	3,9	3,5	
Tıbbi ve Optik aletler	2616	2858	9,2	0,2	242	2,2	2,1	
Motorlu Kara Taşıtı ve Römorklar	12332	13172	6,8	0,7	841	10,6	9,6	
Diğer Ulaşım Araçları	1927	1615	-16,2	-0,3	-312	1,6	1,2	
Atık ve hurdalar (toptan ve perakende)	3379	4119	21,9	0,6	740	2,9	3,0	

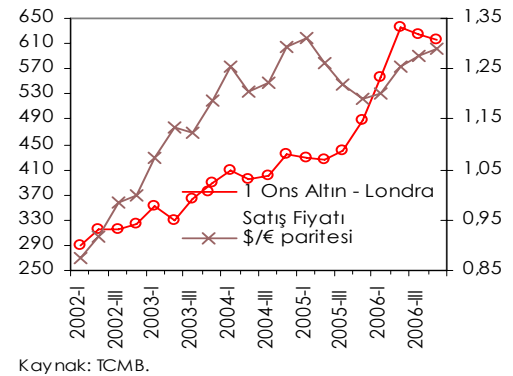
Kaynak: TÜİK.

31. Altın fiyatlarındaki artış 2006 yılında da sürmüş ve uluslararası piyasalarda 1 ons altın satış fiyatı ortalama yüzde 36,4 oranında yükselmiştir. Söz konusu yüksek artışın etkisiyle, miktar bazında gerilese de, altın ithalatı, 2006 yılında yüzde 2,5 oranında artmıştır.

Altın İthalatı (milyar ABD doları) ve
Altın Fiyatları (3-aylık ort., ABD doları)

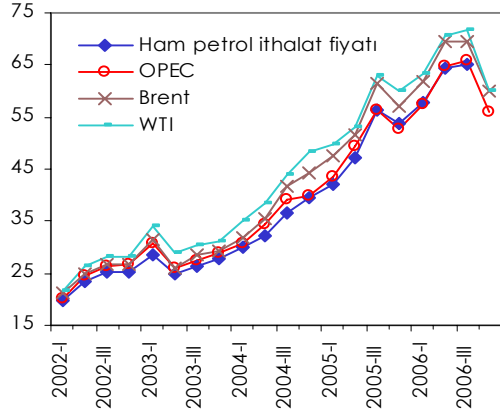
USD/EUR Paritesi ve
Altın Fiyatları (aylık ort., ABD doları)

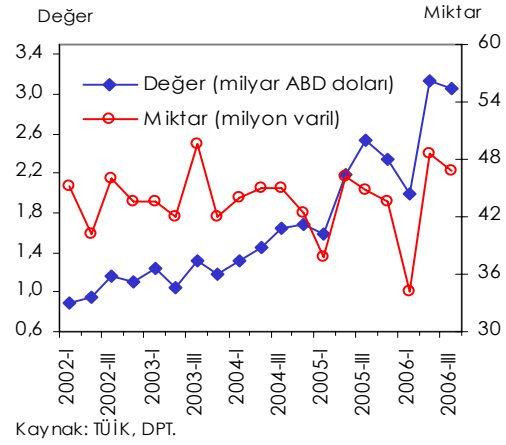
32. Uluslararası piyasalarda yüksek küresel büyüme sonucu artan talep ile İran ve Nijerya ile ilgili belirsizlikler, ham petrol fiyatlarının, 2006 yılının ilk üç çeyreğinde yükselmesine neden olmuştur. Daha sonra, belirsizliklerin ortadan kalkması ve mevsim normalleri üzerinde seyreden hava sıcaklığı ile azalan talep, yılın son çeyreğinde petrol fiyatlarının yeniden gerilemesine neden olmuştur. Böylece, yılın ilk on bir ayında ham petrol varil fiyatları yüzde 23,1, ham petrol ithalat miktarı ise yüzde 1,9 oranında artış göstermiştir.

Ham Petrol Fiyatları

(varil başına ABD doları, ortalama)

Kaynak: DPT, OPEC, EIA.

Ham Petrol İthalatı

Kaynak: TÜİK, DPT.

33. Ham petrolün yanı sıra, doğal gaz ve diğer enerji fiyatlarındaki artış, 2006 yılında nominal ithalat artışına yüksek katkı sağlamıştır. Uluslararası sanayi sınıflamasına (ISIC Rev.3) göre, madencilik ve taşocakçılığı sektöründe yer alan ham petrol, doğal gaz, maden kömürü, linyit ve turb ile imalat sanayi sektörü altındaki kok kömürü, rafine edilmiş petrol ürünleri ve nükleer yakıtlardan oluşan toplam enerji ithalatının yılın tamamında yüzde 34,5 oranında artması, yüzde 17,6'lık toplam ithalat büyümesine 6,3 puan katkı sağlamıştır.

34. Enerji fiyatları dışında, ana metal, motorlu kara taşıtları ve metal eşya ithalat fiyatlarında da yüksek oranlı artışlar görülmüştür. Öte taraftan, elektrikli makina ve cihazları ile radyo, televizyon ve haberleşme cihazları ithalat fiyatlarının gerilediği dikkat çekmektedir.

İthalat – Birim Değer Endeksleri
(Yıllık % Değişim)

	2005	2006				2006
		I	II	III	IV	
Toplam	7,1	2,0	8,4	13,0	11,5	8,8
Sermaye Malı	-3,7	-8,6	-2,3	1,8	4,8	-1,2
Ara Malı	11,0	6,5	13,0	17,4	14,3	12,8
Tüketim Malı	-0,3	-7,3	-1,2	4,5	4,8	0,0
Önemli Fasıllar (ISIC Rev.3'e göre):						
Ham Petrol ve Doğal Gaz	42,8	43,5	39,4	23,4	11,2	27,5
Gıda Ürünleri ve İçecek	-7,8	-2,5	-5,7	1,3	8,2	0,2
Tekstil Ürünleri	2,6	-2,5	-1,9	5,1	7,5	2,4
Kağıt ürünleri	3,4	-3,0	4,3	9,3	10,3	5,3
Rafine edilmiş petrol, Kok köm., nükl. Yak.	29,3	29,1	22,9	17,1	-1,1	15,9
Kimyasal Madde ve Ürünler	5,0	-6,8	-1,8	7,0	7,5	1,6
Plastik ve Kauçuk Ürünleri	8,8	-4,1	4,4	8,2	9,1	4,6
Ana Metal Sanayi	9,7	3,5	20,8	40,7	39,1	24,2
Metal Eşya Sanayi (Mak. & Teçh. hariç)	7,7	-3,2	4,2	7,7	11,6	6,3
Makine ve Teçhizat	-1,1	-8,7	-1,8	1,9	6,3	0,2
Elektrikli Makina ve Cihazlar	-7,4	-2,4	2,3	0,1	-4,2	-1,4
Radyo, TV, Haberleşme Teçhizatı ve Cih.	-6,0	-15,9	-5,5	4,2	3,8	-3,8
Tıbbi ve Optik aletler	-0,3	-3,8	-0,3	-7,4	8,9	-0,5
Motorlu Kara Taşıtı ve Römorklar	-1,6	-5,3	4,2	10,8	11,8	5,7
Atık ve hurdalar (toptan ve perakende)	1,2	-11,5	5,5	29,8	16,3	10,0

Kaynak: TÜİK.

35. İthalat miktar endeksleri incelendiğinde, yüksek fiyat artışları gösteren ana metal sanayi ithalatının reel olarak gerilediği gözlenmektedir. Bunun yanı sıra, elektrikli makine ve cihazlar, makine ve teçhizat ile metal eşya sanayi ithalatının miktar bazında arttığı görülmüştür.

İthalat – Miktar Endeksleri
(Yıllık % Değişim)

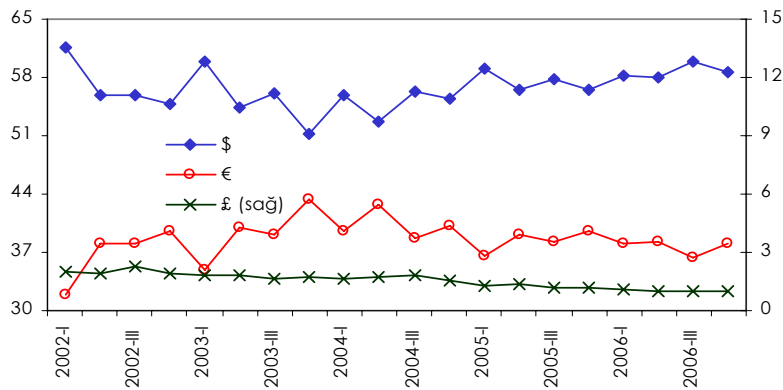
	2005	2006				2006
		I	II	III	IV	
Toplam	11,9	12,5	14,3	4,4	3,3	8,5
Sermaye Malı	22,2	32,4	11,9	3,7	-0,4	10,0
Ara Malı	9,4	3,4	12,9	5,0	6,1	6,9
Tüketim Malı	16,6	48,6	30,3	1,9	-9,0	13,8
Önemli Fasıllar (ISIC Rev.3'e göre):						
Gıda Ürünleri ve İçecek	20,7	10,5	35,7	18,6	-1,8	15,8
Tekstil Ürünleri	2,3	3,8	3,1	6,6	1,5	3,6
Kağıt Ürünleri	12,9	11,3	7,0	12,9	9,5	10,2
Rafine edilmiş petrol, Kok köm., nükl. Yak.	13,1	28,3	22,7	19,6	-2,3	15,9
Kimyasal Madde ve Ürünler	10,1	12,2	12,0	7,4	8,7	9,8
Plastik ve Kauçuk Ürünleri	1,1	21,5	18,1	12,4	7,7	14,5
Ana Metal Sanayi	12,1	-14,2	11,5	-7,0	3,2	-0,3
Metal Eşya Sanayi (Mak. & Teçh. hariç)	14,4	22,3	16,6	21,2	15,4	17,7
Makine ve Teçhizat	19,1	24,4	25,4	13,9	5,5	16,1
Elektrikli Makina ve Cihazlar	43,3	37,2	10,1	21,5	12,0	19,5
Radio, TV, Haberleşme Teçhizatı ve Cih.	7,8	24,8	8,0	6,5	2,0	10,0
Tıbbi ve Optik aletler	27,4	25,3	13,8	5,2	0,8	10,3
Motörlü Kara Taşıtı ve Römorklar	6,2	32,4	17,4	-11,1	-19,9	1,2
Athık ve hurdalar (toptan ve perakende)	0,8	-7,0	32,1	-2,4	31,5	11,8

Kaynak: TÜİK.

36. 2005 yılında yüzde 45,1 olan AB'den yapılan ithalatın toplam ithalat içindeki payı, 2006 yılında yüzde 42,4'e gerilemiştir. Buna karşın, AB dışı Avrupa ülkeleri, Asya ile Orta Doğu ülkeleri, ithalat büyümesine yüksek katkı sağlamıştır. Ülkeler bazında incelendiğinde, Rusya ve Çin'den yapılan ithalattaki yüksek oranlı artış göze çarpmaktadır. Bu ülkelerden yapılan ithalat artışı, toplam ithalat büyümesine sırasıyla 3,9 ve 2,5 puan katkı sağlamıştır.

37. AB'den yapılan ithalatın payındaki gerilemeye paralel olarak, 2006 yılında Euro cinsinden yapılan ithalat payının gerilemekte olduğu, buna karşın ABD doları cinsinden ithalat payının arttığı görülmektedir. Buna göre, ABD doları cinsinden yapılan ithalatın toplam ithalat içindeki payı, 2005 yılında yüzde 57,4 iken, 2006 yılında yüzde 58,7'ye yükselmiştir. Euro cinsinden yapılan ithalatın toplam ithalat içindeki payı 2005 yılında yüzde 38,5 ve 2006 yılında yüzde 37,7 olmuştur. İngiliz sterlininin ithalattaki payı ise, istikrarlı bir şekilde gerilemektedir. İngiliz sterlini cinsinden yapılan ithalatın payı 2005 yılında yüzde 1,3'den 2006 yılında yüzde 1'e gerilemiştir.

İthalatta Döviz Kompozisyonu (% pay)

Kaynak: TÜİK.

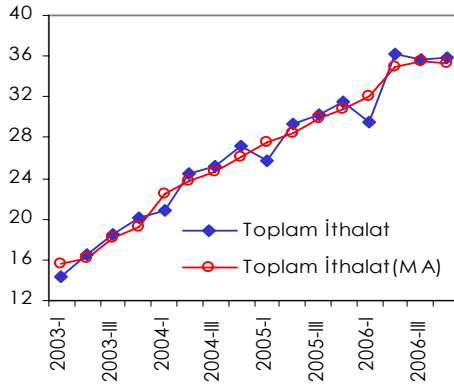
38. Mevsimsellikten arındırılmış verilere göre, ABD doları cinsinden nominal ithalat, 2006 yılı son çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre yüzde 0,9 oranında gerilemiştir. Alt kalemler itibarıyla incelendiğinde ise, ara malı ithalatında yüzde 3,5, sermaye malı ithalatında yüzde 0,6 artış gözlenirken, tüketim malı ithalatı yüzde 10,6 azalmıştır.

İthalat – Ülke Dağılımı (milyon ABD doları)

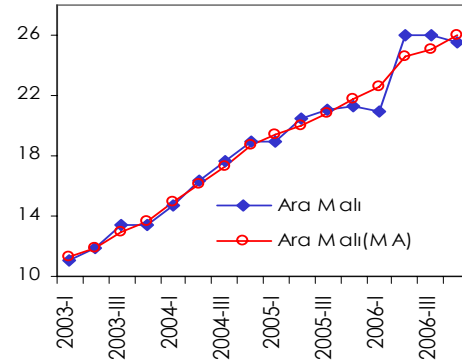
	2005		2006		% Değişim	% Katkı	\$ Katkı
	Değer	Pay (%)	Değer	Pay (%)			
Toplam	116774	..	137321	..	17,6		
Avrupa Birliği Ülkeleri (27)	52696	45,1	58247	42,4	10,5	4,8	5552
Diğer Ülkeler	63318	54,2	78137	56,9	23,4	12,7	14819
Diğer Avrupa	20386	17,5	25314	18,4	24,2	4,2	4928
Asya	20581	17,6	25381	18,5	23,3	4,1	4800
Diğer	22351	19,1	27442	20,0	22,8	4,4	5091
Türkiye Serbest Bölgeleri	760	0,7	937	0,7	23,3	0,2	177
Seçilmiş Ülkeler ve Ülke Grupları							
OECD	66.107	56,6	76.203	55,5	15,3	8,6	10096
Almanya	13.634	11,7	14.576	10,6	6,9	0,8	942
İtalya	7.566	6,5	8.581	6,2	13,4	0,9	1015
Fransa	5.888	5,0	6.639	4,8	12,8	0,6	751
A.B.D.	5.376	4,6	5.929	4,3	10,3	0,5	554
İngiltere	4.696	4,0	5.094	3,7	8,5	0,3	398
İspanya	3.555	3,0	3.809	2,8	7,1	0,2	254
Diğer OECD	25.393	21,7	31.575	23,0	24,3	5,3	6183
Orta Doğu Ülkeleri	7.967	6,8	10.501	7,6	31,8	2,2	2534
Rusya	12.906	11,1	17.505	12,7	35,6	3,9	4599
Çin	6.885	5,9	9.581	7,0	39,1	2,3	2695

Kaynak: TÜİK.

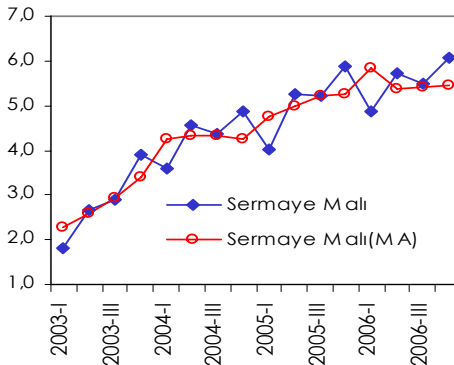
Toplam İthalat
(milyar ABD doları)

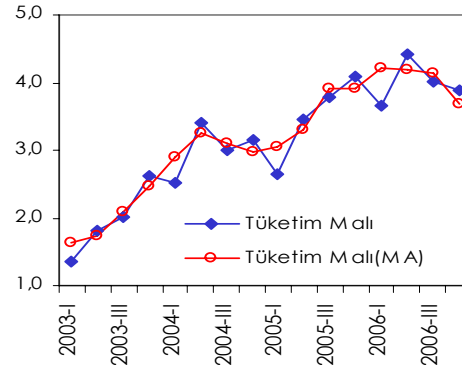
Ara Mali İthalat
(milyar ABD doları)

Sermaye Mali İthalat
(milyar ABD doları)

Tüketim Mali İthalat
(milyar ABD doları)

Kaynak: TÜİK, TCMB.
MA: Mevsimsellikten arındırılmış.

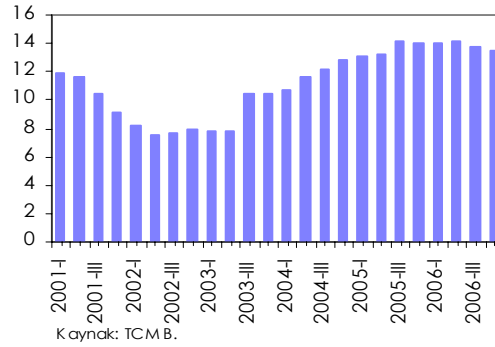
Hizmetler Hesabı

39. Hizmetler hesabı, 2006 yılında bir önceki yıla göre yüzde 10,7 gerilemiştir. Turizm gelirlerinin bu dönemde yüzde 7,2 azalması söz konusu düşüşteki en önemli etken olmuştur.

Diğer taraftan, bu dönemde inşaat hizmetleri gelirleri artış gösterirken, taşımacılık gelirleri gerilemiştir.

Hizmetler Hesabı

(12-aylık, milyar ABD doları)

40. TÜİK tarafından açıklanan turizm gelirleri, 2006 yılının dördüncü çeyreğinde yüzde 12,8 oranında azalmıştır. 2006 yılının tamamında ise çıkış yapan ziyaretçi (vatandaş+yabancı) sayısının yüzde 4; ortalama harcamaların yüzde 0,6 oranında azalması sonucu turizm gelirleri yüzde 7,2 oranında gerilemiştir. Diğer taraftan, turizm giderleri bu dönemde yüzde 4,5, böylece net turizm gelirleri yüzde 7,7 oranında azalmıştır.

Hizmetler Hesabı

(milyon ABD doları)

	2005				2006			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Hizmetler hesabı	1365	3098	8114	2587	1202	2886	7318	2132
Toplam gelir	3875	5802	11160	5694	3460	5652	10301	4956
Toplam gider	-2510	-2704	-3046	-3107	-2258	-2766	-2983	-2824
Taşımacılık	-143	-7	145	-38	-119	-6	406	-204
Gelir	935	1179	1428	1146	712	982	1392	1028
Gider	-1078	-1186	-1283	-1184	-831	-988	-986	-1232
Turizm	1316	3082	8054	2828	1434	2946	7219	2511
Gelir	1995	3760	8817	3580	2002	3693	8038	3120
Gider	-679	-678	-763	-752	-568	-747	-819	-609
İnşaat hizm.	162	216	256	240	212	249	234	184
Gelir	162	216	256	240	212	249	234	184
Gider	0	0	0	0	0	0	0	0
Finansal hizm.	-8	-22	1	-12	-82	-53	-74	-38
Gelir	82	88	89	86	61	67	69	80
Gider	-90	-110	-88	-98	-143	-120	-143	-118
Diğer Hizmetler	38	-171	-342	-431	-243	-250	-467	-321
Gelir	701	559	570	642	473	661	568	544
Gider	-663	-730	-912	-1073	-716	-911	-1035	-865

Kaynak: TCMB.

Turizm İstatistikleri

	2005				2006			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Turizm Gelirleri (milyon ABD doları)	1995	3760	8817	3580	2002	3693	8038	3120
Çıkış yapan yabancı ziyaretçiler (bin kişi)	2376	5340	8452	4355	2138	4912	8302	3924
Çıkış yapan vatandaş ziyaretçiler (bin kişi)	480	546	1826	750	597	629	1838	808
Turizm Giderleri (milyon ABD doları)	-679	-678	-763	-752	-568	-747	-819	-609
Giriş yapan vatandaş ziyaretçiler (bin kişi)	889	1159	1045	1137	905	1170	1161	827

Kaynak: TÜİK, TCMB.

Gelir Hesabı

41. Yatırım geliri hesabı Ocak-Eylül döneminde 4,6 milyar ABD doları açık vermiştir. 2004 ve 2005 yılında kredi kullanımını artıran bankalar ve özel sektörün faiz giderlerindeki artış, söz konusu açığın geçen yılın aynı dönemine göre genişlemesinin temel belirleyicisi olmuştur.

Gelir Hesabı
(milyon ABD doları)

	2005				2006			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Gelir Hesabı	-1410	-1659	-1355	-1375	-1498	-1641	-1696	-1787
Ücret Ödemeleri (net)	-24	-24	-24	-24	-22	-26	-29	-30
Yatırım Geliri (net)	-1386	-1635	-1331	-1351	-1476	-1615	-1667	-1757
Toplam gelir	1084	742	1046	812	1184	957	1227	1105
Toplam gider	-2470	-2377	-2377	-2163	-2660	-2572	-2894	-2862
Doğrudan Yatırımlar	-79	-435	-102	-118	-138	-374	-212	-228
Gelir	83	123	43	28	59	65	43	52
Gider	-162	-558	-145	-146	-197	-439	-255	-280
Portföy Yatırımları	-405	-143	-198	-178	-426	-29	-162	-45
Gelir	814	436	687	465	829	591	795	586
Gider	-1219	-579	-885	-643	-1255	-620	-957	-631
Diğer Yatırımlar	-902	-1057	-1031	-1055	-912	-1212	-1293	-1484
Faiz geliri	187	183	316	319	296	301	389	467
Faiz gideri	-1089	-1240	-1347	-1374	-1208	-1513	-1682	-1951
Uzun vade	-980	-1112	-1181	-1224	-1066	-1310	-1448	-1724
Merkez Bankası	-262	-201	-394	-192	-186	-135	-364	-159
Genel Hükümet	-372	-510	-374	-509	-359	-531	-367	-550
Bankalar	-42	-40	-77	-98	-109	-136	-191	-177
Diğer Sektör	-304	-361	-336	-425	-412	-508	-526	-838
Kısa vade	-109	-128	-166	-150	-142	-203	-234	-227

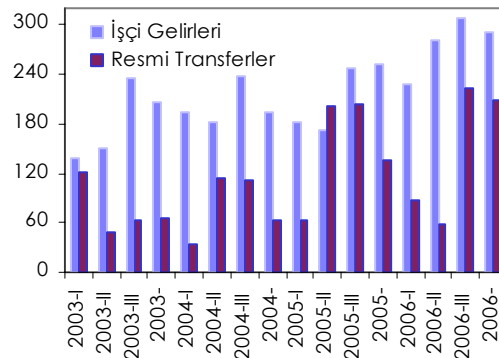
Kaynak: TCMB.

42. Portföy gelirleri 2006 yılında yüzde 16,6 portföy giderleri ise yüzde 4,1 oranında artış göstermiştir. Bu dönemde, Eurobond tahvil gelirlerine bağlı olarak, portföy gelirlerinin giderlerinden daha hızlı artması sonucu, portföy gelirleri açığı daralmıştır.

Cari Transferler

43. İşçi gelirleri ve resmi transferlerden oluşan cari transferler kalemi 2006 yılında yüzde 16 oranında artış göstererek 1,7 milyar ABD doları seviyesine ulaşmıştır.

Cari transferler
(milyon ABD doları)

Kaynak: TCMB.

III. SERMAYE HAREKETLERİ

44. 2006 yılının dördüncü çeyreğinde, cari işlemler ile net hata ve noksan kalemleri toplamı olarak tanımlanan dış finansman ihtiyacı 8,9 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Net hata ve noksan kaleminin 1,7 milyar ABD doları çıkış yönünde olması finansman ihtiyacını artırmıştır. Söz konusu dönemde, finansman yapısında doğrudan yatırımlar, portföy yatırımları ve uzun vadeli kredi girişleri belirleyici olmuştur. Yılın ikinci çeyreğinde finansal piyasalarda yaşanan dalgalanma neticesinde portföy kaynaklı çıkış olmuş, ancak, üçüncü çeyrekte itibaren yabancıların yeniden menkul kıymet piyasasında alım gerçekleştirmeleri portföy girişlerinin hız kazanmasına neden olmuştur.

45. Bu gelişmelere bağlı olarak, Merkez Bankası rezervleri Ekim-Aralık döneminde 1,2 milyar ABD doları artarak Aralık ayı sonu itibarıyla 63,2 milyar ABD doları olmuştur. Bankaların döviz varlıklarında ise aynı dönemde 5,3 milyar ABD doları artış görülmüştür.

Dış finansman ihtiyacı ve finansman kaynakları (milyar ABD doları)

	2005	2005				2006				2006
		I	II	III	IV	I	II	III	IV	
1. Cari İşlemler Dengesi	-22,7	-6,1	-6,8	-2,4	-7,4	-8,7	-10,7	-4,9	-7,2	-31,5
2. Net Hata Noksan	2,2	0,6	2,7	-0,7	-0,3	-0,8	1,7	-2,4	-1,7	-3,2
I. Toplam Finansman İhtiyacı (=1+2)	-20,5	-5,6	-4,1	-3,1	-7,7	-9,5	-8,9	-7,3	-8,9	-34,6
II. Toplam Finansman (=1+2+3)	20,5	5,6	4,1	3,1	7,7	9,5	8,9	7,3	8,9	34,6
1. Sermaye Hareketleri (net)	44,0	6,2	11,9	10,8	15,1	17,3	11,1	10,8	16,3	55,5
Doğrudan Yatırımlar (net)	8,7	0,7	0,2	2,3	5,6	1,4	7,8	3,7	6,4	19,2
Portföy Yatırımları (net)	13,4	3,8	3,1	2,1	4,5	3,6	-4,5	4,1	4,2	7,3
Genel Hükümetin Tahvil İhracı	3,4	1,8	0,2	0,3	1,2	2,3	-0,6	0,8	0,8	3,3
Yabancıların Türkiye'de Menkul Kıymet Alımı	11,6	3,5	2,8	2,1	3,2	1,6	-3,8	4,6	5,7	8,1
Yerleşiklerin Yurt Dışında Menkul Kıymet Alımı	-1,2	-1,1	0,1	-0,3	0,2	-0,3	-0,1	-1,3	-2,3	-4,1
Kredi Kullanımı (IMF kredileri hariç, net)	20,5	1,3	7,6	5,2	6,4	11,2	8,0	3,7	3,2	26,1
Genel Hükümet	-2,2	-0,4	-0,6	-0,3	-0,8	-0,2	-0,2	0,3	-0,6	-0,7
Bankalar	9,2	0,8	4,1	2,0	2,5	2,4	3,0	0,3	0,1	5,8
Uzun Vade	6,5	-0,1	4,0	1,1	1,6	1,3	3,2	0,7	4,5	9,8
Kısa Vade	2,7	0,8	0,1	0,9	0,9	1,1	-0,2	-0,5	-4,4	-4,0
Diğer Sektörler	13,4	0,9	4,1	3,6	4,8	9,0	5,2	3,1	3,7	21,0
Uzun Vade	9,9	0,5	2,5	2,2	4,8	8,7	3,1	2,7	3,7	18,2
Kısa Vade	0,4	-0,1	0,4	0,8	-0,7	0,1	0,1	0,3	0,0	0,5
Ticari Krediler	3,1	0,5	1,3	0,6	0,7	0,2	1,9	0,2	-0,1	2,3
Mevduat	0,5	-0,1	0,7	1,0	-1,1	1,5	0,3	-1,1	3,9	4,6
Merkez Bankası	-0,8	-0,1	-0,2	-0,3	-0,2	-0,2	-0,3	-0,5	-0,3	-1,3
Bankalar	1,3	0,0	0,9	1,3	-0,9	1,6	0,6	-0,6	4,2	5,9
Diğer	0,9	0,6	0,5	0,1	-0,3	-0,4	-0,5	0,4	-1,3	-1,8
2. IMF Kredileri	-5,4	-1,0	-1,5	-2,3	-0,6	-1,8	-1,8	0,1	-1,0	-4,5
Merkez Bankası	-2,9	-1,0	-0,9	-0,6	-0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Genel Hükümet	-2,5	0,0	-0,6	-1,7	-0,3	-1,8	-1,8	0,1	-1,0	-4,5
3. Rezerv Değişimi (- artış)	-18,2	0,3	-6,3	-5,4	-6,8	-6,0	-0,3	-3,6	-6,4	-16,4
Bankaların Döviz Varlıkları	-0,3	3,6	-3,0	-3,5	2,4	1,1	-3,3	-2,8	-5,3	-10,3
Resmi Rezervler	-17,8	-3,3	-3,4	-1,9	-9,3	-7,1	3,0	-0,8	-1,2	-6,1

Kaynak: TCMB.

Doğrudan Yatırımlar

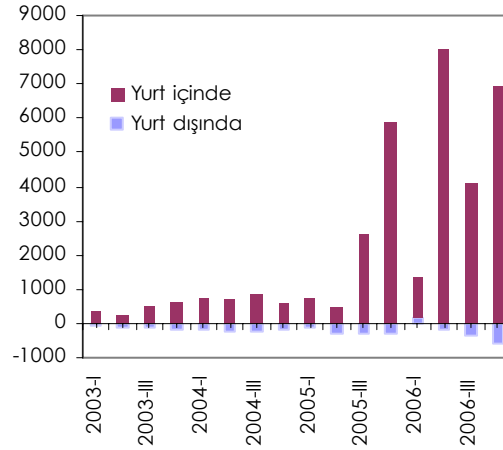
46. 2005 yılının ardından 2006 yılında da özelleştirme ve şirket birleşmelerinin devam etmesi doğrudan yatırımların yüksek seviyelere ulaşmasına neden olmuştur (Kutu). 2006 yılında, 19,2 milyar ABD doları tutarında net doğrudan yatırım girişi gözlenmiştir. 2006 yılında sermaye girişlerinin üçte birinden fazlasını teşkil eden doğrudan yatırımların, ödemeler dengesi finansmanındaki ağırlığı artmaya devam etmiştir. Borç yaratmayan sermaye kalemi olarak

nitelendirilen doğrudan yatırım girişlerindeki yüksek artış, cari işlemler açığının finansmanı ve sürdürülebilirliği açısından önemini korumaktadır.

47. Özelleştirme ve şirket birleşmelerinin yanı sıra, yabancıların yurt içinde gayrimenkul alımları doğrudan yatırım girişlerinde önemli yer tutmaktadır. 2006 yılında, gayrimenkul alımları kanalıyla 2,9 milyar ABD doları tutarında doğrudan sermaye girişi gerçekleşmiştir.

Doğrudan yatırımlar

(milyon ABD doları)

Kaynak: TCMB.

KUTU: 2006 YILINDA TÜRKİYE'YE DOĞRUDAN YABANCI SERMAYE YATIRIMLARI

Türkiye'ye doğrudan yatırımlar, özelleştirme faaliyetleri ve şirket birleşmelerinin de etkisiyle 2005 yılından sonra 2006 yılında da rekor düzeyde gerçekleşmiştir. 2006 yılında görülen yurt içine net 20,2 milyar ABD doları doğrudan yatırımın 17,2 milyar ABD doları sermaye yatırımlarından oluşmuştur. 2006 yılında 17,8 milyar ABD doları yatırıma karşılık 0,6 milyar ABD doları mevcut yatırımlardan çıkış olmuştur. Kalan tutarın 2,9 milyar ABD doları yurt dışı yerleşiklerin gayrimenkul net alımından, 0,1 milyar ABD doları ise Türkiye'deki yabancı sermayeli şirketlerin yurt dışındaki ortaklarından kullandıkları uzun vadeli kredilerden oluşmuştur.

Tablo 1. Türkiye'ye 2006 Yılında Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımları
(milyon ABD doları)

<u>Yatırım Yapan:</u>	<u>Sermaye Gelen:</u>	<u>Sektör:</u>	<u>Yatırım:</u>
Vodafone International Holdings	Vodafone / Telsim	Taşımacılık, Depo., Haberleşme	4690
National Bank of Greece	Finansbank	Finansal Aracılık	2774
Dexia	Denizbank	Finansal Aracılık	3220
Oger Telekom	Ojer / Türk Telekom	Taşımacılık, Depo., Haberleşme	1500
OMV Aktiengesellschaft	Doğan Holding / POAŞ	Toptan ve Perakende Ticaret	1054
Goldman Sachs / Babcock&Brown / Global Inv. House / İslam Kalk. Bnk	TEPE/Akfen/TAV	Taşımacılık, Depo., Haberleşme	395
TPG Partners IV LP	Martini / Mey İçki	Toptan ve Perakende Ticaret	333
Groupama International	Başak Sigorta&Emeklilik	Finansal Aracılık	268
Fortis Banque	Fortisbank	Finansal Aracılık	201
Tarshish Hapoalim & Investments	Bankpozitif	Finansal Aracılık	93
Cadbury Schweppes	Kent Gıda	Gıda, Meşrubat ve Tütün Ürünleri	95
The International Investor	Adabank	Finansal Aracılık	29
Diğer Doğrudan Sermaye Yat.			3165
Toplam			17,817

Not: Tablo, yıl içinde gerçekleşen sermaye transferlerini göstermektedir.
Kaynak: TCMB.

2006 yılındaki doğrudan yabancı sermaye yatırım girişlerinin tutar olarak en büyüğünü, Telsim'in malvarlığının Mayıs ayında Vodafone'a devredilmesi sonucundaki 4,7 milyar ABD doları sermaye yatırımı oluşturmuştur. 2006 yılında haberleşme sektöründeki diğer önemli doğrudan sermaye girişini, Kasım ayında Oger Telekomünikasyon firmasının Türk Telekom'dan aldığı %55 oranındaki hisseye karşılık yaptığı 1,5 milyar ABD dolarlık ikinci ödeme oluşturmaktadır (Tablo 1).

Yılın özellikle ikinci yarısında finansal aracılık sektöründe de önemli sermaye yatırımları görülmüştür. Ağustos ayında Finansbank'ın %46 oranındaki hisselerinin National Bank of Greece'e satışı sonucunda 2,8 milyar ABD doları, Ekim ve Aralık aylarında Denizbank'ın yaklaşık %75 oranındaki hisselerinin Dexia'ya devri sonucunda toplam 3,2 milyar ABD doları doğrudan sermaye girişi olmuştur.

Tablo 1'de de görüldüğü üzere, 2006 yılındaki doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının büyük çoğunluğu taşımacılık, haberleşme, toptan/ perakende ticaret ve finansal aracılık gibi hizmet sektörlerine yoğunlaşmıştır. 2006 yılında doğrudan sermaye yatırımlarının %90,1'i hizmetler sektörüne yapılmışken, %8,5'i kimya ve gıda başta olmak üzere imalat sanayiine, %0,7'si madencilik ve taşocakçılığı sektörüne, %0,6'sı elektrik-gaz-su sektörüne, %0,03'ü ise tarım sektörüne yapılmıştır.

Tablo 1'de sunulan doğrudan sermaye yatırımı yapan firmalara bağlı olarak, yatırımların büyük kısmı AB ülkeleri kaynaklı olmuş, ayrıca Körfez Bölgesi ve ABD'den önemli miktarda doğrudan sermaye yatırımı gelmiştir (Tablo 2).

Tablo 2. Türkiye'ye Ülkeler Bazında Doğrudan Sermaye Yatırımları
(milyon ABD doları)

	2004	2005	2006
Avrupa Birliği	1028	5001	14.882
Hollanda	568	381	5171
Belçika	25	1088	3456
Yunanistan	38	11	2787
Avusturya	1	9	1108
İngiltere	126	165	883
Fransa	34	2107	444
Almanya	73	391	366
Lüksemburg	0	39	246
İtalya	15	692	209
Diğer AB	148	118	212
EFTA	6	41	69
Diğer Avrupa	100	1609	15
ABD	36	88	693
Körfez	43	1675	1791
Diğer Ülkeler	78	120	367
Toplam	1291	8534	17.817

Not: Tablo, yatırımcı firmaların yerleşik olduğu ülkeleri değil, sermaye transferinin gerçekleştirildiği ülkeleri göstermektedir.

Kaynak: TCMB.

2006 yılı Türkiye'de olduğu gibi doğrudan yatırımların dünyanın geri kalanında da hızlı artış gösterdiği bir yıl olmuştur. Küresel doğrudan yatırımlar 2006 yılında 2005 yılına göre %34,3 artarak 1,2 trilyon ABD dolarına ulaşmıştır. Bu dönemde gelişmiş ülkelere doğrudan yatırımlar %47,7 artarak 0,8 trilyon ABD doları, gelişmekte olan ülkelere doğrudan yatırımlar %10 artarak 0,4 trilyon ABD doları olmuştur (Tablo 3).

Gelişmekte olan ülkeler arasında Çin en fazla doğrudan yatırım çeken ülke konumundadır. Çin'i Hong Kong, Rusya ve Singapur izlemektedir. 2006 yılında rekor düzeyde doğrudan yatırım çeken Türkiye, bu performansı ile doğrudan yatırım açısından gelişmekte olan ülkeler arasında beşinci sıraya yükselerek Meksika, Brezilya, Şili, Hindistan, Romanya ve Tayland gibi ülkeleri geride bırakmıştır.

**Tablo 3. Dünyada Doğrudan Yatırımlar
(milyar ABD doları)**

	<u>2004</u>	<u>2005</u>	<u>2006</u>
Dünya	710,8	916,3	1230,4
Gelişmiş Ülkeler	396,1	542,3	800,7
İngiltere	56,2	164,5	169,8
Fransa	31,4	63,6	88,4
İtalya	16,8	20,0	30,0
Almanya	-15,1	32,7	8,1
Polonya	12,9	7,7	16,2
Macaristan	4,7	6,7	6,2
Çek Cum.	5,0	11,0	5,4
Diğer AB	101,8	115,7	224,9
ABD	122,4	99,4	177,3
Japonya	7,8	2,8	-8,2
Diğer Gelişmiş Ülk.	52,2	18,2	82,6
Gelişmekte Olan Ülkeler	275,0	334,3	367,7
Çin	60,6	72,4	70,0
Hong Kong	34,0	35,9	41,4
Singapur	14,8	20,1	31,9
Rusya	15,4	14,6	28,4
Türkiye	2,8	9,7	17,1
Meksika	18,7	18,1	16,5
Brezilya	18,1	15,1	14,8
Şili	7,2	6,7	9,9
Hindistan	5,5	6,6	9,5
Romanya	6,5	6,4	8,6
Tayland	1,4	3,7	7,9
Kazakistan	4,1	1,7	6,5
Nijerya	2,1	3,4	5,4
Mısır	2,2	5,4	5,3
Diğer Gelişmekte Olan Ülk.	81,6	114,5	94,5

Not: 2006 yılı verileri UNCTAD tahminleridir.

Kaynak: UNCTAD Investment Brief, Number 1- 2007.

UNCTAD'a göre doğrudan yatırımlarda süregelen artış eğilimi, büyüme oranlarının ve ekonomik performansın gerek gelişmiş, gerekse gelişmekte olan ülkelerde yüksek olmasını yansıtmaktadır. Şirket kârlarının ve bunun sonucunda hisse fiyatlarının yükselmesi, uluslararası şirket birleşmesi ve satın almalarının değerini artırmıştır. Yatırım politikaları ve ticaret rejimlerindeki liberalizasyonun sürmesi söz konusu etkiyi güçlendirmiştir. Diğer taraftan, 2007 yılında küresel ekonomide beklenen kısmi yavaşlama, yüksek cari açıkların sürmesi, döviz kurlarında keskin hareketler, yüksek küresel faiz oranları, artan enflasyonist baskılar ve yüksek emtia fiyatlarının, doğrudan yatırımların son yıllardaki yüksek performansı sürdürmesini zorlaştırabileceği belirtilmektedir.¹

¹ UNCTAD press release UNCTAD/PRESS/PR/2007/001. "Foreign Direct Investment Rose By 34% In 2006".

Portföy Yatırımları

48. Yılın ilk çeyreğinde 0,9 milyar ABD doları tutarında DİBS alan yurt dışı yerleşikler, Mayıs ve Haziran aylarında finansal piyasalarda yaşanan dalgalanma sonucu ikinci çeyrekte 4,2 milyar ABD doları tutarında DİBS satışı gerçekleştirmişlerdir. Temmuz ayından itibaren ise, alınan önlemler neticesinde finansal piyasalardaki hareketliliğin ortadan kalkmasıyla, yabancılar menkul kıymet piyasasında yeniden net alıcı konumunda olmuşlardır. Yılın ikinci yarısında, yabancılar toplam 9,4 milyar ABD doları tutarında DİBS, 0,9 milyar ABD doları tutarında hisse senedi alımı gerçekleştirmişlerdir. Bu gelişmelere bağlı olarak, 2006 yılında yabancılar net 6,1 milyar ABD doları tutarında DİBS, net 1,9 milyar ABD doları tutarında hisse senedi almışlardır.

49. Hazine, 2006 yılı Ocak ve Mart aylarında sırasıyla, 30 yıl vadeli, 1,5 milyar ABD doları, ve 10 yıl vadeli 750 milyon Euro tutarında tahvil ihracı gerçekleştirmiştir. Temmuz ayında ise 500 milyon ABD doları tutarında tahvil artırımını yapmıştır. Yılın dördüncü tahvil ihracı ise Eylül ayında gerçekleşmiştir. Eylül ayındaki 1,5 milyar ABD doları tutarındaki ihracın 1,17 milyar ABD dolarlık kısmı 2006-2010 vadeleri arasındaki ABD doları cinsinden tahvillerin değişimi, 0,3 milyar ABD dolarlık kısmı ise nakit karşılığı yapılmıştır. Hazine, Ekim ve Kasım aylarında, 0,5 milyar Euro, 1,25 milyar ABD doları ve 0,75 milyar ABD doları tutarında üç tahvil ihracı daha gerçekleştirmiştir. Böylece, 2006 yılında tahvil ihracı yoluyla 5,8 milyar ABD doları borçlanılmış ve 2,5 milyar ABD doları geri ödeme yapılmıştır.

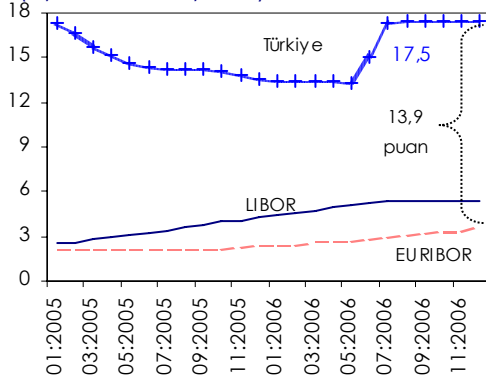
50. 2006 yılı Mayıs ayında gelişmekte olan ülkelere yönelmiş olan fonların bir kısmının gelişmiş piyasalara doğru hareket etmesiyle uluslararası likidite koşulları değişme eğilimine girmiştir. Türkiye ise bu gelişmelerden, yurt dışı yerleşiklerin ellerinde tuttukları portföy yapısı itibarıyla daha fazla etkilenmiştir. Mali piyasalarda oluşan dalgalanma sonucu döviz kuru hareketleri fiyatlara yansımaya başlamıştır. Para Politikası Kurulu (PPK), söz konusu gelişmelerin orta vadeli beklentiler ve fiyatlamaya davranışları üzerinde kalıcı etkiler oluşturmasını önlemek amacıyla 7 ve 25 Haziran 2006 tarihlerinde olağanüstü toplanarak, politika faizlerini sırasıyla 1,75 ve 2,25 puan artırma kararını vermiştir. Ayrıca, PPK 20 Temmuz 2006 tarihindeki toplantısında, petrol ve diğer emtia fiyatlarındaki artışların devam etmesini ve beklentilerin orta vadeli hedeflerle uyumlu olmadığını göz önüne alarak, ölçülü bir parasal sıkılaştırmanın gerektiği değerlendirilmesini yapmış ve politika faizlerini 0,25 puan artırmıştır. Böylece, 20 Temmuz 2006 tarihi itibarıyla, TCMB bünyesindeki Bankalararası Para Piyasası ve İMKB Repo/Ters Repo Pazarında uygulanan gecelik borçlanma ve borç verme faiz oranları sırasıyla 17,5 ve 22,5 olarak belirlenmiştir.

51. FED, gösterge niteliğindeki faiz oranlarını artırmaya, 2006 yılında da devam etmiştir. 31 Ocak, 28 Mart, 10 Mayıs, ve 29 Haziran 2006 tarihlerinde faiz oranlarını art arda dört kez 25 baz puan artırarak, yüzde 5,25 seviyesine yükseltmiştir. ECB ise, 8 Mart, 15 Haziran ve 9 Ağustos 2006 tarihlerinde borç verme faiz oranlarını 0,25'er puan artırarak borç verme faizlerini yüzde 3,0'e yükseltmiştir. İngiltere Merkez Bankası ise 4 Ağustos 2005 tarihinde 0,25 puan düşüşle yüzde 4,5 olarak ilan ettiği borç verme faiz oranını, 16 Ağustos 2006 tarihinde yeniden 0,25 puan artırarak 4,75'e yükseltmiştir. Diğer taraftan, finansal piyasalardaki gelişmelerin etkisiyle, BOJ, Temmuz ayında gecelik faiz oranlarını yüzde 0'dan yüzde 0,25 seviyesine çıkarmıştır.

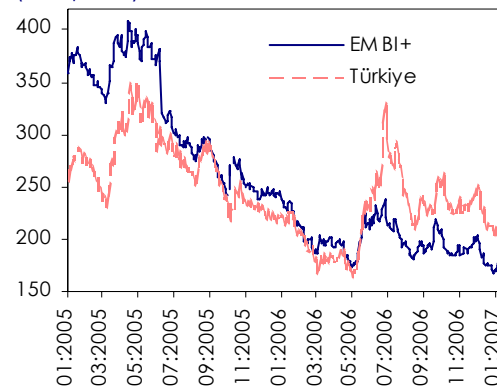
52. 2005 yılı genelinde, gelişmekte olan ülkeler karşılaştırıldığında, getiri farklarının gerilemesine ve faiz oranlarının düşmesine rağmen, portföy yatırımlarında giriş yönlü eğilim devam etmiştir. Bu durum, faiz farklarının yanı sıra, yapısal reformlar neticesinde ekonomik istikrarın sürmesinin ve ileriye yönelik olumlu beklentilerin söz konusu yatırımlarda önemli etkisi olduğunu göstermektedir. 2006 yılının ikinci üç ayında ise, finansal sektördeki dalgalanmaların etkisiyle faiz oranlarında artış olmuştur. Buna bağlı olarak, getiri farklarındaki düşüş eğilimi yerini artışa bırakmıştır.

Faiz oranları

(aylık ortalama, yüzde)

İkincil Piyasa Getiri Farkları

(baz puan)

Kaynak: JPMorgan.

Kaynak: IMF, www.euribor.org, TCMB.

LIBOR: 1-ay vadeli ABD doları mevduat için önerilen faiz oranı.
 EURIBOR: 1-ay vadeli euro mevduat için önerilen faiz oranı.
 Türkiye: Bankalararası para piyasasında gecelik faiz oranı

Getiri Farkı (spread): Ülkelerin devlet tahvilleri getirileri ve ABD Hazine tahvil getirileri arasındaki fark

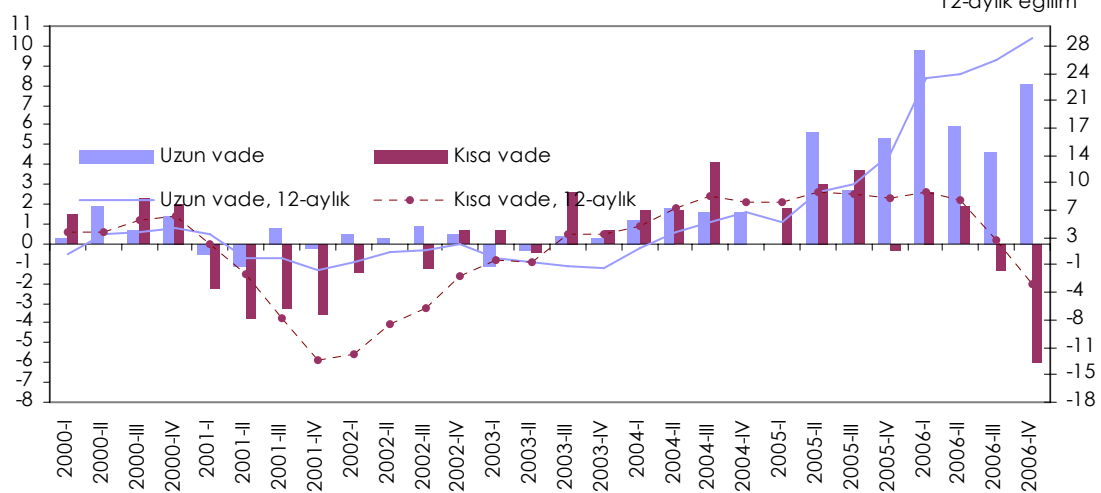
Diğer Yatırımlar

53. 2006 yılında diğer yatırımlar kalemi altında net 14,2 milyar ABD doları tutarında sermaye girişi gerçekleşmiştir. Yılın tamamında, Türkiye'de yerleşik özel sektör ve bankalarca yurt dışından net 28 milyar ABD doları tutarında uzun vadeli kredi kullanılmıştır. Ayrıca, aynı dönemde vadeli ithalat kaynaklı net 2,3 milyar ABD doları ticari kredi kullanılmıştır.

54. 2005 yılında toplam finansman içindeki payı belirgin bir şekilde artan uzun vadeli krediler, 2006 yılında da artmaya devam etmiştir. Bankacılık sektörü, 2006 yılında, uzun vadeli net 9,8 milyar ABD doları borçlanırken, kısa vadeli net 4 milyar ABD doları borç ödemiştir. Özel sektör ise, uzun vadeli net 18,2 ve kısa vadeli net 0,5 milyar ABD doları borçlanmıştır.

Uzun ve kısa vadeli sermaye

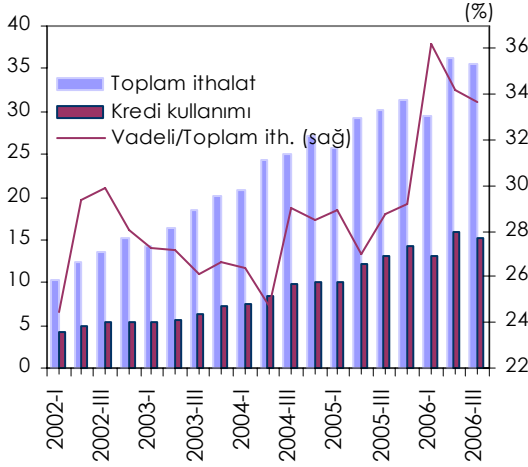
(milyar ABD doları, net)

Not: Doğrudan ve portföy yatırımı ile, IMF kredileri ve bankaların döviz varlıkları hariç.

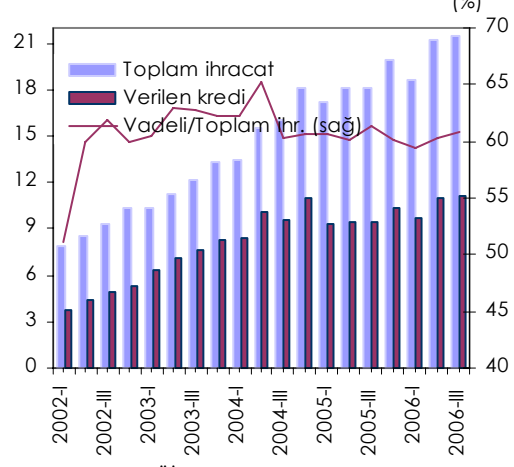
55. 2006 yılında ithalat artışının sürmesine paralel olarak vadeli ithalat ve ticari kredi kullanımı geçen yıla göre sırasıyla yüzde 15,5 ve yüzde 17,9 oranında artmıştır. Diğer taraftan bu dönemde ihracattaki yüzde 16,1 oranındaki artışla beraber yurt dışına açılan ticari kredilerde, bir önceki yıla göre yüzde 14,8 oranında artış olmuştur.

Ticari kredi kullanım ve ithalat (milyar ABD doları)

Kaynak: TCMB, TÜİK.

Yurt dışına açılan ticari krediler & ihracat (milyar ABD doları)

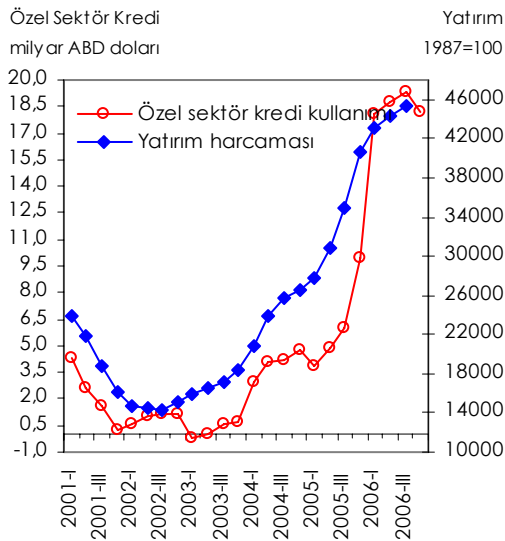

Kaynak: TCMB, TÜİK.

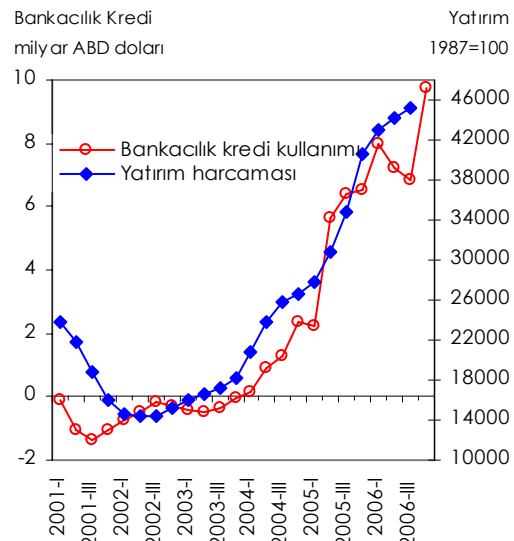
56. 2005 yılında GSYİH'nin yüzde 7,4, özel sektör yatırım harcamalarının yüzde 23,6 oranında artmasına paralel olarak, uzun vadeli kredi kullanımı da yüksek miktarda artış göstermiştir. 2006 yılının ilk iki çeyreğinde de bu eğilim devam etmiş ve özel yatırım harcamaları yüzde 21,5 oranında artmıştır. Yılın üçüncü çeyreğinde ise, uzun vadeli kredi kullanımındaki artışın sürmesi ile beraber, yatırım harcamaları da bu dönemde artmaya devam etmiştir. Ancak, Mayıs ve Haziran ayında mali piyasalarda gözlenen dalgalanmanın yarattığı belirsizlik ortamının, yılın üçüncü çeyreğine ilişkin yatırım harcamalarının hızını olumsuz etkilediği gözlenmiştir.

57. 2006 yılında, uzun vadeli kredi kullanımında, özelleştirme ödemelerine ilişkin özel sektörün yurtdışından sağladığı krediler önemli yer tutmuştur.

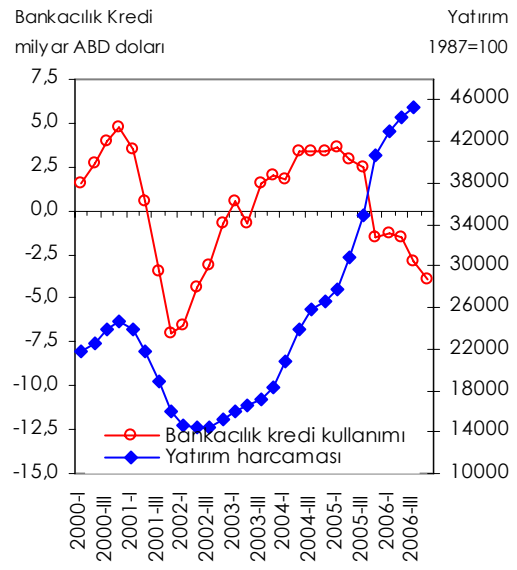
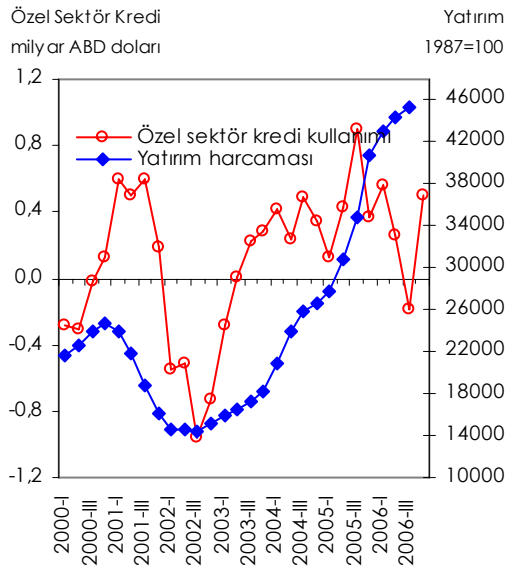
Uzun vadeli net kredi kullanımı ve özel sektör yatırım harcamaları (12-aylık birikimli)

Kaynak: TCMB, TÜİK.

Kısa vadeli net kredi kullanımı ve özel sektör yatırım harcamaları (12-aylık birikimli)

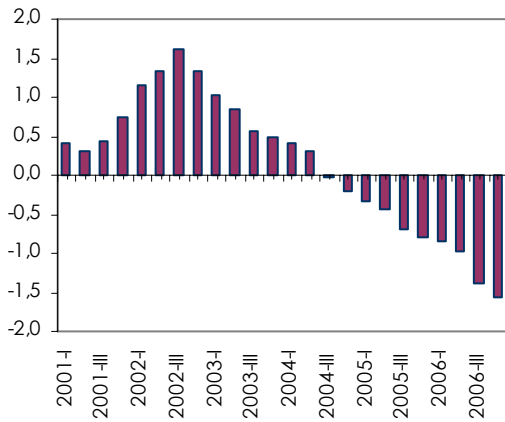
Kaynak: TCMB, TÜİK.

58. Merkez Bankası 2005 yılı sonu itibarıyla, 2001 yılı ve öncesinde kullanılan IMF kredilerinin geri ödemesini tamamlamıştır. Hazine ise 2006 yılında IMF kredi geri ödemelerine devam etmiş ve net 4,5 milyar ABD doları kredi geri ödemesi yapmıştır.

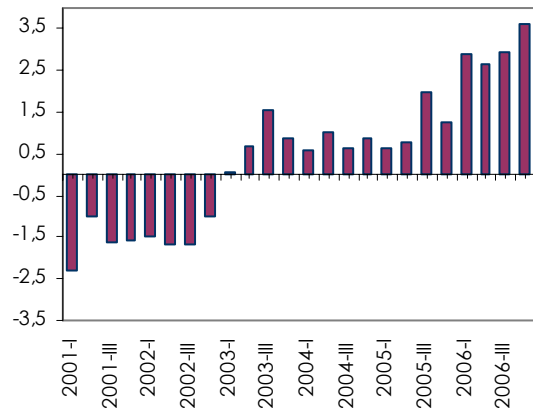
59. Yurt dışında çalışan işçilerin Merkez Bankasında açtıkları uzun vadeli kredi mektuplu döviz tevdiat hesapları (KMDTH) ile süper döviz hesaplarından (SDH) 2003 yılı Nisan ayından bu yana çıkış devam etmektedir. Kısa vadeli hesaplarda da, 2004 yılı ikinci çeyreğinde başlayan çıkışlar sürmektedir. Buna göre, 2006 yılında Merkez Bankasındaki söz konusu mevduatlarda net 1,3 milyar ABD doları çıkış gözlenmiştir. Bu çıkışlarda hem KMDTH hem de SDH'deki kademeli faiz indirimlerinin etkili olduğu düşünülmektedir. Nitekim, Euro cinsinden açılan SDH faiz oranları 2002 yılında 1 yıl, 2 yıl ve 3 yıl vadelide sırasıyla yüzde 8, 9 ve 10 iken, 6 Mart 2006 tarihi itibarıyla yüzde 2,25, 3,25 ve 3,75'e düşürülmüştür.

Yurt dışı yerleşiklere ait mevduatlar (on iki aylık, milyon ABD doları)

KMDTH ve Süper Döviz Hesabı

Bankalarda yurt dışı yerleşikler kısa vadeli mevduatları

Kaynak: TCMB.

60. Yurt dışı yerleşiklerin yurt içi bankalardaki mevduatları, yılın son çeyreğinde hızlanmış ve böylece, yılın tamamında toplam 5,9 milyar ABD doları artış gerçekleşmiştir.

61. 2006 yılı üçüncü çeyreği sonunda toplam dış borç stoku, 2005 yılı sonuna göre 27,4 milyar ABD doları artarak 196,8 milyar ABD dolarına ulaşmıştır. Bu artışın 26,8 milyar ABD doları özel sektör kaynaklı gerçekleşirken, kamu kaynaklı dış borç artışı 0,6 milyar ABD doları ile sınırlı kalmıştır. Toplam dış borç stokunun 154,9 milyar ABD dolarını orta ve uzun vadeli dış borçlar, 41,8 milyar ABD dolarını ise kısa vadeli borçlar oluşturmaktadır.

62. Dış borç göstergelerinde 2005 yılında gözlenen iyileşme 2006 yılının ilk yarısında yeniden tersine dönmüştür. 2005 yılı sonunda yüzde 47,2'ye gerileyen dış borç stokunun GSYİH'ye oranı, 2006 yılı Eylül ayı itibarıyla yüzde 51,1 seviyesine yükselmiştir. Bunun yanı sıra, 2006 başında artan dış borç stokunun ihracata oranı üçüncü çeyrekte gerilemiştir.

Seçilmiş Dış Borç Göstergeleri (yüzde)

	2004		2005				2006		
	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III
Toplam Dış Borç Stoku / GSYİH	53,2	54,0	51,7	50,0	48,2	47,2	50,1	50,6	51,1
Toplam Dış Borç Stoku / İhracat*	260,5	256,8	240,4	234,5	232,8	232,1	248,3	247,9	244,0
Dış Borç Servisi / GSYİH	10,5	10,1	9,7	10,2	10,1	10,1	9,5	9,4	9,2
<i>Bilgi için:</i>									
Toplam Dış Borç Stoku (milyar \$)	152,2	162,2	160,9	163,0	166,8	170,5	185,8	193,3	198,3
GSYİH (yıllık, milyar \$)	285,7	300,6	311,2	326,2	346,3	361,5	370,5	381,6	388,1

* Bavul ticareti ve diğer mallar hariç.

Kaynak: TÜİK, Hazine Müsteşarlığı.

IV. EK TABLOLAR

CARI İŞLEMLER (milyon ABD doları)

	Cari İşlemler										
	Net	Dış Ticaret				Hizmetler		Gelir		Transferler	
		Net	İhracat (FOB)	Bavul Ticareti	İthalat (CIF)	Net	Turizm Geliri	Net	Faiz Gideri	Net	İşçi Gelirleri
	(yıllık)										
2000	-9822	-21959	27775	2946	-54503	11375	7636	-4002	-4825	4764	4560
2001	3390	-3733	31334	3039	-41399	9136	8090	-5000	-5497	2987	2786
2002	-1521	-7283	36059	4065	-51554	7885	8479	-4556	-4416	2433	1936
2003*	-8134	-14010	47253	3953	-69340	10511	13203	-5655	-4579	1020	729
2004	-15604	-23878	63167	3880	-97540	12784	15888	-5637	-4343	1127	804
2005	-22708	-33527	73476	3473	-116774	15164	18152	-5799	-5050	1454	851
2006	-31460	-40063	85279	6408	-137322	13538	16853	-6622	-6354	1687	1111
	(üç aylık)										
2005 I	-6113	-6312	17241	713	-25740	1365	1995	-1410	-1089	244	181
II	-6809	-8621	18144	942	-29354	3098	3760	-1659	-1240	373	171
III	-2411	-9620	18130	813	-30234	8114	8817	-1355	-1347	450	247
IV	-7375	-8974	19961	1005	-31446	2587	3580	-1375	-1374	387	252
2006 I	-8676	-8696	18597	951	-29539	1202	2002	-1498	-1208	316	228
II	-10652	-12236	21276	1430	-36270	2886	3693	-1641	-1513	339	282
III	-4885	-11039	21424	2096	-35669	7318	8038	-1696	-1682	532	309
IV	-7247	-8092	23982	1931	-35844	2132	3120	-1787	-1951	500	292
	(aylık)										
2006 Oca	-2240	-2418	5132	238	-8140	446	722	-387	-318	119	77
Şub	-3268	-2963	6056	328	-9797	257	549	-652	-509	90	68
Mar	-3168	-3315	7409	385	-11602	499	731	-459	-381	107	83
Nis	-3923	-4170	6444	460	-11581	618	937	-442	-457	71	71
May	-3996	-4522	7020	495	-12466	1024	1245	-653	-601	155	126
Haz	-2733	-3544	7812	475	-12223	1244	1511	-546	-455	113	85
Tem	-1785	-3583	7053	591	-11555	2074	2356	-404	-457	128	91
Ağu	-1536	-4128	6789	774	-11979	2942	3163	-603	-663	253	110
Eyl	-1564	-3328	7582	731	-12135	2302	2519	-689	-562	151	108
Eki	-2339	-3297	6866	565	-11303	1201	1450	-394	-546	151	103
Kas	-2931	-2779	8593	698	-12749	511	888	-838	-842	175	90
Ara	-1977	-2016	8523	668	-11792	420	782	-555	-563	174	99
	(on iki aylık)										
2006 Oca	-23517	-34337	73611	3505	-117694	15090	18184	-5755	-5089	1485	868
Şub	-24509	-35343	74015	3597	-119167	15130	18185	-5802	-5099	1506	878
Mar	-25271	-35911	74832	3711	-120573	15001	18159	-5887	-5169	1526	898
Nis	-26712	-37491	75148	3842	-122559	14974	18236	-5716	-5296	1521	910
May	-28496	-39036	76191	4029	-125213	14826	18081	-5756	-5339	1470	978
Haz	-29114	-39526	77964	4199	-127489	14789	18092	-5869	-5442	1492	1009
Tem	-29910	-40007	79254	4586	-129448	14534	17846	-5890	-5594	1453	1022
Ağu	-30351	-40295	80490	5053	-131155	14284	17556	-5895	-5605	1555	1047
Eyl	-31588	-40945	81258	5482	-132924	13993	17313	-6210	-5777	1574	1071
Eki	-33091	-41839	81352	5681	-134137	13425	16864	-6265	-5903	1588	1081
Kas	-33412	-41733	84002	6051	-137213	13244	16808	-6590	-6218	1667	1097
Ara	-31460	-40063	85279	6408	-137322	13538	16853	-6622	-6354	1687	1111

Kaynak: TCMB.

* Tanım değişikliği nedeniyle 2003 yılı turizm gelirleri yukarı yönlü, işçi gelirleri ise aşağı yönlü revize edilmiştir. Söz konusu değişiklik önceki yıllara yansıtılmadığından, turizm ve işçi gelirleri önceki yıllarla karşılaştırılmamalıdır.

SERMAYE ve FİNANS HESAPLARI (milyon ABD doları)

	Sermaye ve Finans Hesapları																
	Net	Finans Hesabı															
		Net	Doğrudan Yatırımlar	Portföy Yatırımları				Net	Bankaların Döviz Varlıkları	Diğer Yatırımlar							
				Net	Varlıklar	Yükümlülükler				Net	Ticari Krediler	Yükümlülükler				Mevduat	
Hisse Senetleri	Borç Senetleri	Merkez Bankası	Genel Hükümet			Bankalar	Diğer Sektörler	Merkez Bankası	Bankalar								
	(yıllık)																
2000	12581	12581	112	1022	-593	489	1126	11801	-1690	13740	805	3348	117	4378	5025	622	-642
2001	-1633	-1633	2855	-4515	-788	-79	-3648	-2667	927	-2066	-1930	10229	-1977	-8076	438	736	-1568
2002	1406	1406	962	-593	-2096	-16	1519	7190	594	7967	2483	-6138	11834	-1028	371	1336	-988
2003	3095	3095	1253	2465	-1386	905	2946	3424	724	4410	2181	-1479	-765	1975	1022	497	871
2004	13410	13410	2024	8023	-1388	1427	7984	4187	-5965	11142	4201	-4414	-267	5708	5109	-209	856
2005	20487	20487	8723	13437	-1233	5669	9001	16174	-342	15915	3074	-2881	-4637	9248	10309	-787	1276
2006	34619	34619	19234	7349	-4053	1939	9463	14150	-10279	26508	2260	0	-5223	5813	18754	-1268	5890
	(üç aylık)																
2005 I	5562	5562	655	3796	-1138	1851	3083	4386	3622	179	510	-1008	-381	754	394	-113	11
II	4087	4087	174	3062	90	991	1981	4230	-2954	6854	1263	-945	-1189	4056	2868	-191	870
III	3131	3131	2307	2062	-335	1828	569	669	-3454	4154	617	-603	-1983	1979	2944	-269	1310
IV	7707	7707	5587	4517	150	999	3368	6889	2444	4728	684	-325	-1084	2459	4103	-214	-915
2006 I	9490	9490	1361	3578	-307	641	3244	11659	1135	10909	246	0	-1993	2433	8764	-184	1635
II	8943	8943	7795	-4528	-109	367	-4786	2693	-3328	6595	1934	0	-2012	2983	3240	-296	632
III	7254	7254	3716	4078	-1305	591	4792	262	-2827	2857	160	0	361	252	2989	-453	-598
IV	8932	8932	6362	4221	-2332	340	6213	-464	-5259	6147	-80	0	-1579	145	3761	-335	4221
	(aylık)																
2006 Oca	2915	2915	727	2069	-151	465	1755	2067	-2271	3720	-592	0	-305	-236	4755	-50	148
Şub	4678	4678	305	1211	284	199	728	7173	1859	5282	204	0	-1407	1348	3072	-55	2119
Mar	1897	1897	329	298	-440	-23	761	2419	1547	1907	634	0	-281	1321	937	-79	-632
Nis	2993	2993	533	-585	-161	223	-647	3437	1175	2079	471	0	-470	1053	455	-85	640
May	3259	3259	6737	-3107	-220	226	-3113	-1702	-2253	453	795	0	-1608	635	1713	-118	-1010
Haz	2691	2691	525	-836	272	-82	-1026	958	-2250	4063	668	0	66	1295	1072	-93	1002
Tem	1487	1487	205	1716	117	324	1275	-682	-1289	267	227	0	-316	71	650	-78	-339
Ağu	3909	3909	3264	1616	-543	85	2074	-603	-1615	721	54	0	853	-1176	1105	-202	29
Eyl	1858	1858	247	746	-879	182	1443	1547	77	1869	-121	0	-176	1357	1234	-173	-288
Eki	3455	3455	2805	4013	56	492	3465	-4418	-4682	270	-182	0	-813	-800	676	-95	1469
Kas	1383	1383	1924	1093	-294	469	918	-2061	-206	-1080	-63	0	-1574	-841	824	-130	705
Ara	4094	4094	1633	-885	-2094	-621	1830	6015	-371	6957	165	0	808	1786	2261	-110	2047
	(on iki aylık)																
2006 Oca	21041	21041	9314	12438	-528	5281	7685	16994	-3515	20041	2785	-2719	-4809	8624	15174	-800	1475
Şub	23982	23982	9275	12170	-290	4954	7506	24838	-2063	26635	3240	-2222	-6084	10514	17994	-826	3709
Mar	24415	24415	9429	13219	-402	4459	9162	23447	-2829	26645	2810	-1873	-6249	10927	18679	-858	2900
Nis	25009	25009	9861	12759	-307	4371	8695	25227	-955	26452	2545	-1714	-6390	11407	18324	-890	2864
May	26926	26926	16634	8674	-955	4501	5128	23875	-1465	25683	2961	-1264	-7276	11483	19109	-925	1296
Haz	29271	29271	17050	5629	-601	3835	2395	21910	-3203	26386	3481	-928	-7072	9854	19051	-963	2662
Tem	29493	29493	16172	6320	231	3588	2501	19053	-4175	24397	3636	-775	-7140	9046	18225	-1011	2118
Ağu	32849	32849	18950	8555	-281	3172	5664	20019	-3499	24652	3380	-661	-4899	7719	18552	-1095	1358
Eyl	33394	33394	18459	7645	-1571	2598	6618	21503	-2576	25089	3024	-325	-4728	8127	19096	-1147	754
Eki	36051	36051	21026	11902	-1353	3264	9991	13296	-12095	26120	2381	-325	-4920	8071	19646	-1169	2154
Kas	36388	36388	19837	10524	-1973	2756	9741	11969	-10990	24985	2499	-325	-4782	5487	18879	-1236	4181
Ara	34619	34619	19234	7349	-4053	1939	9463	14150	-10279	26508	2260	0	-5223	5813	18754	-1268	5890

Kaynak: TCMB.